

Domoljub

V Ljubljani 30. oktobra 1940

Cena 53 • Štev. 44

Zahvalimo se Bogu!

Med najlepše čednosti štejemo pri človeku hvaležnost. Če nekaj dobrega prejemš in si za to hvaležen — pa ne samo v srcu, ampak svojemu čustvu daš vnanjega izraza — te bo vsak pravi človek spoštoval in cenil. Razume se samo po sebi, da je samo tista hvaležnost zares pristna, ki pride človeku iz duše in srca, pa se ne pomišlja pokazati se tudi na zunanji. Kadar govorimo o hvaležnosti mislimo večidel na hvaležnost nasproti ljudem. Tako hvaležnost imamo ponavadi v mislih tudi, ko očitamo temu in onemu, da je nanjo pozabil. Kaj pa naša hvaležnost Bogu?

O, saj jo ljudje tudi poznajo! Co bodiš po slovenski zemlji, srečuješ kaj pogosto preprosta sveta znamenja ob poti, pa tudi lepe kapelice in celo še večje zgradbe, ki pričajo, če se nekoliko pozanimáš, kako so nastale, da jih je postavil ali zgradil ta in ta človek, ta ali ona hiša, vas, soseska itd. Ako te pot privede do te ali druge naše božjepotne cerkve, se boš čudil, koliko vidnih znakov vidiš ljubemu Bogu, Njegovi Materi in svetnikom. Slovenski človek, na naj bo imeniten ali preprost, še pozna hvaležnost Bogu za prejete dobrate in milosti.

Posebno pa nosi hvaležnost v prsih vsak pravi kmečki človek, ki dobro ve, kako zelo je uspeh njegovega dela in truda odvisen od božjega blagoslova. Njega dni je to globoko hvaležnost vsaj enkrat na leto tudi javno pokazal — v teku desetletij in stoletij je pa na to počasi pozabil. Sicer je obhajal zahvalno nedeljo, vendar samo na ta način, da so v cerkvi zapeli zahvalno pesem, pa je bilo vse opravljeno.

V zadnjih letih pa je začela stanovska organizacija našega kmeta, Kmečka zveza, ki hoče vsestransko pristno tolmačiti gospodarske potrebe in zahteve, pa nič manj tudi natranja čustva slovenske kmečke duše, uvajati s svojimi mladinskimi odseki slovesno praznovanje zahvalne nedelje. Posebno v današnjih časih, ko svet tako rad zametuje vse, kar je v zvezi z Bogom, je posebno primerno, da se stara kmečka navada o praznovanju zahvalne nedelje spet oživi in začne praznovati kot pristen kmečki praznik.

Nimamo namena, da bi opisovali, kako si je Kmečka zveza to praznovanje zamislila. Samo to bi radi poudarili, da je ta misel, ki jo uresničuje že nekaj let kmečka mladina v odsekih Mladinske kmečke zveze, vredna vse pohvale in podpore. Letos ališimo, da bodo zahvalno nedeljo praznovali povsod, čeprav še nimajo organizirane kmečke mladine. Tako je prav! Naš čas je tak, da zahteva

od vsakega človeka, da tudi na zunanji pokaže, ali je vren ali ne, ali je na strani Kristusovi ali ne. Zato kmečki ljudje po naši slovenski zemlji: na plani! Ne bojte se, da se bodo norčevali iz vas. Pustite svojim otrokom, da vse potrebno pripravijo za slovesno proslavo in da nesejo nekaj pridelkov v cerkev k blagoslovu. Vse leto ste delali; bali ste se zaradi letošnjega izrednega vrmenta, da ne bodo

sadeži zrasli in ne dozoreli. Bog je dal svoj blagoslov, da so sadeži zrasli in dozoreli. Zdaj se mu vsi skupaj javno zahvalimo in ga prosimo, da bi sadove zemlje in svojega truda tudi zdravi in v miru uživali.

Zahvalna nedelja je naš kmečki praznik! Vsemogočni Bog, ki vodi usodo sveta, narodov in držav, pa tudi sleherne kmetije, se bo usmilil svojih hvaležnih otrok in nas bo blagoslovil. Če je pa Bog z nami in njegov blagoslov, kdo more biti zoper nas? In če je, bo sramočen, zakaj Bog ne zapusti njih, ki ga ljubijo.

Občni zbor Prosветne zveze v Ljubljani

V četrtek 24. oktobra se je vrnil v beli dvorani Unionski dom občni zbor naše največje prosvetne organizacije. Navzočih je bilo 66 delegatov društev. Predsednik dr. Lukman je uvodoma pozdravil zastopnike oblasti. Ker praznujemo letos 75 letnico rojstnega dne ustanovitelja PZ dr. Janeza Ev. Kreka, so je g. predsednik s toplimi besedami spominjal velikega prosvetnega delavca, nakar mu je občni zbor zaklical trikrat »Slava«.

Kakor so v preteklem letu naše organizacije izvršile poučno akcijo proti komunizmu, tako bodo letos posvetile svoje moči proti oskranjevanju nedelj in praznikov.

Zadruga »Lastni dom«, o kateri je podal poročilo minister dr. Kulovec, uresničuje sedaj resolucijo, ki je bila sprejeta na tolikih katoliških shodih, s tem, da gradi v Ljubljani Slovenski dom. Pozval je na sodelovanje društva, ki naj bi prirejala tombolo, akademije, igre in zbirke za Slovenski dom. Ako je n. pr. društvo v Treblju v Poljanski dolini prispevalo 1000 din, zakaj ne bi tega zmogla mnoga društva, ki štejejo veliko več članov in žive v ugodnejših razmerah. Največjo dobroto bodo uživala od Slovenskega doma ravno društva.

Eno glavnih skrbi pa je posvetil odbor reorganizacije radijske postaje v Ljubljani, ki gradi v Domžalah in Mariboru nove postaje in je naročil nabavo nove 20 KW postaje v Ljubljani. Na njegovo intervencijo se je društvom znižal tok za 50%, ki ga rabijo po domovih in odrih.

V preteklem letu se je slovesno praznovala 10 letnica ljubljanskega šola. Slovesnega odkritja spomenika Viteškemu kralju Aleksandru se je

udeležilo nad 30 društev s 300 narodnimi nosači. Na novo je bilo posidanih 6 prosvetnih domov, ki bodo prihodnje pomlad blagoslovljeni. Prosvetnih domov je sedaj že 139. Socialno se je PZ udeleževala v skrbi za naše izseljence, katerim pošilja knjige. Založila je delo »Narodna rast in zdravje družine«, sestavila je spomenico na bansko upravo, kako bi se omejilo pijančevanje, pozvala je zlasti ženske odseke in krožke, da ustanovijo žolake kuhinje in izvedejo zimsko pomoč v svojih župnijah. Priredila je troje režiserskih tečajev in dvoje maskerskih.

Društva po deželi so kljub časovnim razmeram živahno delovala. Odbori so imeli 1200 sej, priredili so 32 tečajev, imeli so 675 skiptičnih predavanj in 787 navadnih. Na naših odrih se je odigralo 670 iger, pevski zbori so nastopili nad dvestokrat, godbeni pa nad 150 krat. Društva imajo 170 knjižnic, kjer je nad 90.000 knjig. Prečitanih je bilo 61.162 knjig. Članov štejejo društva 27.697. V Zvezi je včlanjenih 25 ženskih odsekov, 174 dekliških krožkov, nad 200 fantovskih, 79 pevskih, 120 dramatičnih in 54 godbenih.

Ljudsko knjižnico v Ljubljani je obiskovalo 12.881 obiskovalcev, ki so si izposodili 25.752 knjig. Knjižnica stalno napreduje in šteje skupno že 16.665 knjig in je na razpolago tudi članom na deželi. Izposojnina znaša za 14 dni 1 din od knjige.

Radijska oddajna postaja je izvršila veliko kulturno delo s tem, da je dnevno pošiljala med naše ljudstvo poučna, prosvetna, strokovna in stanovska predavanja. Oddajala je razne drame, komedije, recitacije, časopisne vesti, večina oddajnih ur pa je bilo posvečenih godbi in petju.

Naročite »SLOVENČEV KOLEDAR«

pri zastopnikih ali po položnicah!

Prednaročila sprejemamo še 1., 2. in 3. novembra t. l.

»SLOVENČEV KOLEDAR« — LJUBLJANA — KOPITARJEVA ULICA ST. 6

Vseh mrtvih dan

Množice ljudi se te dni zgrinjajo iz mest in vasi na posvečene kraje, kjer spe trajno spanje naši rajni in čakajo kočnega prebujenja. Vsako leto se ti prizori ponavljajo. Vsako leto zagore sveče na skrbno gojenih svetih gomilah in sevajo otožno v jesenski mrak, vsako leto piše trudna zemlja solze človeških otrok, ki ob grobu svojih dragih že mislijo na svoj grob in se jim žalost po

izgubi svojcev meša s strahom pred lastnim koncem. Navadili smo se teh prizorov, vdali se neizbežnosti velikih zakonov življenja in se potrpežljivo prepustili tihi žalosti v trdni zavesti, da bo v novem domu, kjer ni joka in ne solza, veselo svidenje brez vsakega strahu pred hočitvijo. Ta navada nam je postala nekaka potreba, izpremenila se nam je celo v tolažbo, ki nam je v nemalo uteho.

Toda v to tiho, skrito tolažbo, ki jo kljub vsemu objokovanju doživljamo ob spominu naših rajnih, je padla grenka kaplja, kakor pada slana na otožno jesensko listje in mu pretrga zadnje niti, ki ga še vežejo z življenjskimi sokovi v deblu. Ostrmeli smo in v strahu zatrepetali. Zgodilo se je tisto, česar smo se bali leta in leta. Nad Evropo, ki se je nekdanj imenovala in se morda se imenuje krščanska, se je vsul vihar medsebojnega klanja in uničevanja. Ostrmela je zemlja in se zgrozila, ko je videla, da padajo iz sinjega neba v njeno smrtno naročje množice mladih, drznih, strnih življenj, ostrmelo je morje nad mrtviimi telesi, ki plavajo po njeni površini in ne morejo najti miru niti po svoji žalostni smrti, ostrmele so afriške puščave ob tolikem številu človeških bitij, ki so si izbrala prav njo za poprišče krvavega obračunavanja. Ostrmela je in se zgrozila bleda starca smrt. Se niso pozabljeni grobovi prejšnjega velikega klanja, še ni zamrl jok zapuščenih žena in otrok, že je vnovič zadivjal vojni vihar. To je tista grenka kaplja, ki je padla v sredo našega tihega žalovanja, ki nas je zmotila v naših vdanih molitvah za drage rajne in oskrnila pobožno zbranost spominskega dne vseh mrtvih.

Vendar se nam prav ob tem dnevu odpira svetel žarek upanja in utehe. Vseh mrtvih dan nam je močan opomin, da je borba za zemeljsko površino v luči večnosti prazna in nesmiselna, saj vidimo, s kako majhnim koščkom zemlje se bomo morali končno zadovoljiti; močan opomin, da pač hitro mine videz tega sveta tudi za nas in nastopi resnica večnosti, a obenem neizmerna tolažba, da tudi največje, tudi vojno trpljenje mine in se spremeni v neskaljivi mir.

F. G.:

Do konca zvesta

Poznala sem jo že od mladih let. Ko sem bila še čisto majhna, sem včasih tekala za njo in jo klicala: »Magda, Magda!« Vselej se je ozrla in me podakala ter pokramljala z menoj; meni pa se je tako neizrečeno dobro zdelo.

Potem sem morala od doma. Zabilisal se je spomin na domačo vas, na gospodarje in otroke in tudi na njo. Zabilisal se je, a ugasnil ni. Ko sem se spet vrnila med svoje, je mladost oživela do zadnjih potankosti v stoterih in stoterih ostenkih. Marsikaj se je v vasi spremenilo v letih moje odsotnosti. Stari gospodarji so izvečine pomrli, nekdanji otroci so že postali gospodarji. Pri nekaterih hišah je nesreča gostovala v tem času, pri drugih spet je sreča vasovala. In vendar je vas ostala vas, ista drobna, bela, med drevjem skrita, kot bi se bela golobica skrivala pred jastrebov.

Ko so mi pripovedovali o novicah in mi je v spominu oživela mladost, sem vprašala tudi po njej: »In Magda?«

»Magda, ah,« so rekli. Moje vprašanje jim ni bilo ljubo.

»Kaj je z njo?«

»Kaj?« Reva je. Postarala se je in hudo ji je, ker delati ne more več. Vrhu tega jo pa še bolezen muči. Stari Gašparec je umrl, mladi pa, oh, se je nesrečno oženil. In ker je bil pa od nekdanj holj delomržeč kot delavec, se za gospodarstvo ni posebno brigal. Gozdove je izsekali in njive zauzmaril. Danes stoji ob robu poloma. Magdi pa je hudo, ker je bila celih trideset let pri hiši. Ko je stari umrl, je sicer še ostala in je varčevala in pazila na vse, na

kar mladi ni. Tudi, ko se je oženil, je še ostala, toda nova gospodinja ji ni bila naklonjena. Odrivala jo je in odrivala. Ni ji bilo mar, da je hiši zvesto služila trideset let in da je tu pustila vse svoje moči. Tako dolgo je brskala nad njo, da je Magda odšla. Zdaj živi pri svojem nečaku in je prav za prav reva. Bolna je, nečak in njegova žena pa, no... Umolknila so. Nihče ni hotel več povedati.

Zasmilila se mi je. Spominim se je velike, močne, zagorele; rjave oči je imela in črnkaste lase in je med delom znala pesem zapeti in pravljico povedati. Otroci smo jo imeli radi in menda je tudi ona nas ljubila. Za Gašparčevo hišo je dela in skrbela, kot bi bilo njeno, zato jo je rajni gospodar visoko cenil.

Kmalu potem sem nekega večera, ko je zarja za gorami že ugašala, šla na pokopališče, na grob svoje matere. Nisem bila dolgo tam, pa sem videla, da je ob Gašparčevem grobu obstala ženska. Uganila sem, da je Magda. Malce sključena je bila in sivih las. Molila je dolgo, potem se je sklonila, utrgala plevel in še rožam zalila. Šla sem k njej.

»Dober večer, Magdal Dolgo se že nisva videli. Kako ti je?«

»Tako, tako. Ko bi bila zdrava, bi že bilo, tako pa ni prida. Bolezen in starost je dvoje neprijetnih reči. No, pa saj bom kmalu šla za tem. Pokazala je z roko na grobove. »Rajni Gašparec je bil močan in postaven, pa ga je kar hitro pobralo.«

»Ali velikokrat prideš na njegov grob?«

»Vsak dan proti večeru. Saj je bil vedno dober z menoj. Moram mu rože zaliti in zanj moliti. Veliko, veliko kruha sem pojedla pri njegovi hiši.«

»Pa saj mladi tudi skrbe za očetov grob, ali ne?«

»Mladi?« Se je začudila. »Ne, kolikor vem, ne. Pozabil je na očeta in na njegove nauke; pa mu zato tudi gre rakovo pot.« Umolknila je. Videla pa sem, da si je skrivaj obrisala solzo. Zvesto, kakor je bila, je bolelo propadanje domačije.

Čez nekaj mesecov so zazvonili vsesvetški zvonovi. Že pozno zvečer sem šla znova na grob svoje matere. Lučice so tu pa tam še brlele na grobovih. Venčel in šopki rož so dehteli prav tako kot ob mrtvaškem odru moje matere. Mrak se je že zgostil in rahel dež je pršil. Od cerkve sem pa se je neslo ubrano zvonjenje. Na pokopališču ni bilo več ljudi, samo ob grobu Gašparca sem videla klečati žensko. Spoznala sem Magdo. Pravkar je prizgala svečke in tiho molila.

Skupaj sva odhajali s pokopališča.

»Veš, Francka, veš, hudo mi je, ker se domači tako malo brigajo za njegov grob. Pa tega ni zaslužil, ni zaslužil,« je tiho potohila in dostavila: »Pa saj dolgo tudi jaz ne bom več. Stara sem in smrt bo prišla pome.«

Res je še tisto zimo umrla. Pa so vedeli povedati, da je do zadnjega skrbela za gospodarjev grob in da ji je bilo do solz hudo, ko je tisto zimo, malo pred njeno smrtjo, mladi Gašparec zapravljal domačijo.

Kadar pridem na praznik Vseh svetnikov na pokopališče, vselej obiščem tudi njen grob in vedno znova občudujem veliko moč njene duše, ko je kljub vsemu ostala tuji domačiji zvesta do konca.

KAJ JE NOVEGA

DOMACE NOVICE

Id Invalidsko sodišče še vedno posluje v ljubljanski porotni dvorani.

«Jud je Jud, O Judih in njihovi naklonjenosti do narodnih društev piše belgrajsko »Vremec in ugotavlja, da imajo bogati Judje odprto srce in darežljive roke zgolj za svoja

kaleksid, ki smo ga dobivali iz Avstralije ter kobaltov in nikljev oksid, ki smo ga uvažali skozi Nemčijo, se danes ne morejo več dobiti. Poleg tega je zaradi zadnje podražitve pločevine, zvišanja delavskih mezd ter podražitve prevoza naša proizvodnja kuhinjske posode prišljena, da tudi ona zviša cene za svoje proizvode. Računati je zato s tem, da se bo kuhinjska posoda podražila.

Dgl. reg. S. Nr. 7006/30

Pozor!

Darmol, sredstvo za odvajanje se često potvarja. Radi tega pazite pri nakupu, da nosi vsaka tableta besedo Darmol in zarezo v obliki črke T. Zahtevajte samo originalni Darmol.

DARMOL

judovska društva in svoje mednarodne judovske zbirke, nikdar pa za domača društva. List navaja primere, kako se Judje otepaj vseh človekoljubnih arabskih društev, kadar jih zaprosijo za podporo. Judje se dosledno izogibljajo, da bi podprli narodne institucije in zbirajo denar le zase ali pa kvečjemu še za svoja društva. Pred dvanajstimi leti je dobila oblast v roke neki seznam darovalcev za neko judovsko mednarodno organizacijo, imena so bila sama judovska, med njimi polno jugoslovanskih Judov. Tedaj so Judje darovali po deset in pedeset tisoč dinarjev za to organizacijo, ki je delovala dosledno proti koristim naše države.

d 7.500.000 šlin posejila je najela občina
v Kranju za zgraditev tekstilne tole.

d Nov športni stadion je otvoril te dni
športni klub »Hermes« v Ljubljani.

d Tako je prav. Banska uprava v Zagrebu je izdala naredbo o zapiranju gostiln in zatiranju pijančevanja. Na deželi morajo biti gostilne zaprte ob 3 zvečer. Pijanim gostom ne smejo gostilničarji dajati alkoholnih pijač.

FRANZ JOSEF GRENCICA

d Prodaja krušne moke ni pogojna. Ministrstvo za trgovino in industrijo je izdalo odlok, s katerim se prepoveduje pogojna prodaja krušne moke za eno osmino bele moke. Takšna pogojna prodaja krušne moke spada po odloku trgovinskega ministrstva pod uredbo o zatiranju druginje in brezvestne špekulacije.

d Podražitev kuhinjske posode. Velike težkoče so nastale v naši proizvodnji kuhinjske posode. Surovine kot boraks, ki smo ga dosedaj uvažali iz Severne Amerike, nadalje

d izgube jugoslovanske mornarice. Naša mornarica je dosedaj izgubila 7 ladij s skupno tonažo 45.900 ton. Največja ladja, ki smo jo vsled sedanje vojne izgubili, je bil parnik »Carica Milica«, ki je imel 2.900 ton nosilnosti.

d Vedno kaj narobe. Po poročilih, ki jih je prejel Prizad od našega trgovinskega delegata na Dunaju, prihajajo jabolka od naših izvoznikov na dunajski trg v takšnem stanju, da se prodajajo po mnogo nižji ceni, kakor pa je bila določena. Namizna jabolka se sprejemajo kot industrijska jabolka in nekatere posiljke so dosegle samo ceno 13 RM za 100 kilogramov. To silno škoduje slovesu našega sadja in zato so ostala brez uspeha vsa prizadevanja, da bi se cena naših namiznih jabolk

zvišala na 35 RM. Bolje bi bilo, da bi ustavili sploh vsak izvoz jabolk, kakor pa da pošiljamo tekana jabolka na tuje trge.

d Na jugu delajo. Belgrajski tednik "Zemljac" poroča, da se je letos v Beogradu in Srbiji postavilo oziroma se postavlja 60 novih industrij. V tem oziru bo letošnje leto eno

Pokančuite škodljivce in bolezni

[illegible]

najbolji plodnih. Ustanavljaju se industrije ož, mašobnih proizvođev, pređiv, kemikalija, metalurgije, mehanike, rudarstva in drugih panog. Ves kapital je domać, v glavnom in Beograda in Srbije. V prvih 7 letošnjih mesecih je bilo uvoženih strojev za 260 milijonov din, dočim je lani vse leto dosegeł uvoz strojev samo vrednost 245,7 milijona din.

d 100.000 din je prispevala naša vlada za zgraditev nove evangelijske cerkve v Beogradu. Ono udeležilo se slovesno blagoslovili temeljni kamen.

d Za dovršitev poslednjega kirurškega oddelka v Spilju je dovolil minister dr. Rudenčičev iz državnega posejila 4,5 milijona din. Ban dr. Subašić pa je odobril posejilo 16,5 milijonov din za dovršitev spiltske bolnišnice. Pri nas v Sloveniji za podobne zadeve nismo presegli.

d olja pomanjkuje naprej. Čeprav je bilo pred kratkim dano v promet 200 vagonov jedilnega olja, se na trgu ne vedno občuti pomanjkanje jedilnega olja. Olje, ki je bilo dano v promet, je bilo izločeno prikupljeno od proizvajalcev, čeprav dajejo trgovci družinam le po štiri litre olja, kar je za številne družine odločno premalo. Pomanjkanje olja zelo te-

40 letnica ljubljanske gluhonemnice

Ljubljanska ribonemnica je praznovala pretekli teden štiridesetletnico obstoja. Oče in ustanovitelj tega važnega, dobrodelnega zavoda je bil blagopokojni ribniški dekan Ignacij Holzapfel rojen 1. 1868.

Proslava štiridesetletnice se je pričela že 20. oktobra z zanimivo uro v šolskem radiu, kjer so nastopili gluho-nemi gojenci. Med tednom je bilo jubileju posvečeno še posebno predavanje.

V soboto 26. oktobra je dobila proslava vidnejšo obliko s slovesnostjo, ki se je pričela ob 10 dopoldne v dvorani gluho-slepcev.

Na proslavo so prišli najvidnejši predstavniki našega javnega in kulturnega življenja, kakor ban dr. Natlačen, škof dr. Gregorij Rožman, zastopnik vojaške oblasti, ljubljanski župan dr. Adlešič in še mnogi drugi. Ravnatelj Mirko Dermelj je vse lepo pozdravil in nato orisal razvoj zavoda. Govorila sta potem še ban dr. Natlačen, ki je obljubil dva milijona dinarjev za nujno potrebno razširitev gluhonemnice in škof dr. Rožman, ki je pozival bogataše, naj priskočijo na pomoč za

naš narod in mladino tako pomembnemu za-
vodu.

Gojenci in gojenke gluho-nemnice so priredili ob Stiri-desetletnici lepo razstavo svojih pismenih in ročnih izdelkov. 27. oktobra je bila v ljubljanski cerkvi sv. Petra spomin-ska sv. maša za pokojne dobrotnike in gojenice gluho-nemnice. V ponedeljek 28. okt. so poslušali učiteljski zbor, gostje in gojenci v Ribnici na zadnje počivališče velikega do-brotnika gluho-nemnice dekana Ignacija Holz-afsa.

Naj še omenimo, da so gluhonemi v redelo 27. oktobra uprizorili v nabito polni ljubljanski Frančiškanski dvorani dve enodejanki in so uspelo prireditev počastili s svojo navzočnostjo skof dr. Rožman, general Mašič, podban dr. Majcen in še drugi ugledni zastopniki raznih oblasti in ustanov.

Zelimo gluhonemnici in njenemu vodstvu in učiteljstvu, da z božjo pomočjo tudi v bodoče uspešno vrši svojo veliko nalogo v prid mladine, naroda in Novejšta sploh.

Pridobivanje milosti

Ali veste, da se nekateri starši zelo boje, da bi ne imeli prepoboznih otrok? Nekateri iz malomarnosti in iz brezbrzičnosti, drugi pa iz sebičnosti, češ kaj bomo pa imeli od otrok, če bodo samo molili in samo v cerkev hodili. Kdo bo pa delal? Ljubi očetje in dobre matere, le nič se ne bojte! Zavedajte se, zakaj je hotel naš Gospod priti na svet v delavni družini. Vedel je, da bo ta družina v resnici Bogu vdana in da mu bo služila v duhu prave pobožnosti. Le verjemite, da je življenje s Cerkvijo, molitev, posvečevanje nedelje in pravilno poznavanje cerkvenih praznikov vašim otrokom boljše doto kot vsi prigarani tisočaki in nakupljeni grunti. Zvestoba Bogu je prva podlaga k dobri vzgoji, katere današnje dni ves svet tako krvavo potrebuje. Milost je vaših otrok največje bogastvo. Samo naučite jih z milostjo tudi sodelovati, z milostjo živeti in z njo dobro gospodariti.

ko občutijo industrije, ki uporabljajo olje kot surovino. Mnoga podjetja, kakor n. pr. tovarne usnja, ki niso mogla nabaviti tehničnega olja, so začela uporabljati jedilno olje. Sedaj pa ne morejo dobiti niti tega olja. Da bi se ustreglo tem industrijam, so storjeni potrebni koraki, da se uvozi sulfurno olje iz Grčije in določena količina ribjega olja iz Norveške.

d Zbirajte kosti! V naši državi je nastalo pomankanje nekaterih umetnih gnojnih. Zlasti primanjkuje superfosfata. Ker je v kosteh zelo mnogo fosforne gnojila, so pristojni činitelji sklenili, da se izvoz kostne moke preprovo. Hkrati pa je bil izdan poziv na prebivalstvo, da zbira kosti. V državi je mnogo tovarn, ki odkupujejo kosti. — Ne samo kosti, tudi druge odpadke bi morali zbirati.

d Plača bana Hrvatske. Mesečna plača bana znaša 10.000 din, osebna doklada 4000 din, poleg tega pa ima pravico na posebno

doklado, ki se določi vsako leto v proračunu. Po dveh letih službe ima ban pravico na pokojnino.

d 99 odstotkov filmskih podjetij je v židovskih rokah, je ugotovil belgrajski list »Vremec. Ali je to pametno?

d Pri zaprtju ali pri motnjah v prebavi vzemite zjutraj na tešče kozarec naravne »Franz-Josef« vode.

d Kot vrtna buča debela pesa je zrasla na »Potočnikovic« njivi na Dovjem. Tehta okoli 7 kilogramov in je pravo čudo narave.

Dražba kožuhovine v Ljubljani bo dne 27. januarja 1941. Lovci naj začno pošiljati dobro posušeno prvovrstno krzno na naslov »Divja koža« — Ljubljana — veleseiem, takoj po božiču.

NESREČE

n Konj ga je brenil. Na Zalem logu pri Železnikih se je 21. oktobra zgodila huda nesreča. Posestnik Jernej Kenda, rojen 18. avgusta 1899, je oni ponedeljek oral njivo za setev ozimine. Ko je s plugom obračal, ga je konj tako hudo brenil v levo stran pod srce, da se je takoj onesvestil in ga kljub vsemu prizadevanju niso mogli več oživeti, nekajkrat je še dihanil in bil je mrtev.

n Pri nedavni letalski nesreči pri Borovcu so izgubili življenje vsi trije člani posadke ter štirje potniki, dočim je bilo šest potnikov ranjenih.

Novi grobovi

m Umrli so: v Metliki Marta Franc roj. Predovič, v Vojni vasi Vaja Marija, v Kranjski gori brzoj. mojster v p. Mihael Simenc, v Laškem hotelir Franc Henke, v Sarajevu trgovka Amalija Habunek, na Vrhniki Frančiška Krašovec roj. Trčar, v Kamniku polic. uradnik v p. Alojzij Lapajne, v Starem trgu pri Slovenjgradcu posestnik Ivan Apat, v Pe-

Obiski ministra dr. Kreka

Nedavno si je minister dr. Krek natančno ogledal kmetijske ustanove na bivšem Stajerskem, predvsem sadno skladišče pri Sv. Lenartu v Slov. goricah. Oni ponedeljek je g. minister obiskal še nekatere kmetijske ustanove na Dolenjskem. Zjutraj se je odpeljal v državno konjarno v Ponovičah pri Litiji. V imenu odsotnega ravnatelja je g. ministra pozdravil knjigovodja Gregorevčič, ki je gostom razkazal gospodarske prostore in hleve. G. minister se je zanimal za posameznosti pri rejti posameznih konjskih pasem v Sloveniji. Ugotovil je predvsem dobičkanost posameznih pasem kakor tudi nerentabilnost drugih pasem, ki se danes še goje v Sloveniji. Nato si je g. minister ogledal vse protore v gradu in izrazil željo, da bi se lepi grajski prostori, ki so premalo uporabljeni v kmetijske svrhe, uporabili za kmetijske tečaje in za podobne namene kmetijstva v Sloveniji.

Po dvehurnem ogledovanju konjarne na Ponovičah se je g. minister odpeljal mimo Litije, Smartnega in Sv. Križa na banovinsko kmetijsko gospodinjstvo šolo v Mači Loki na Dolenjskem. Pri prihodu v Malo Loko je pozdravila g. ministra voditeljica kmetijske gospodinjstvene šole s. Hedvika Puntar. Gojenka

kmetijske gospodinjstvene šole mu je po lepem kratkem pozdravu izročila slovenski šopek. G. minister si je nato ogledal svinjerejo in govedorejo ter gospodarske stavbe in pri tem ugotovil, da je zlasti svinjereja na gospodinjstveni šoli na odlični stopnji. Prav tako je bil vidno vzradoščen, ko je videl lepo skupino zelo enotnih štajerskih kokoši, kakor jih je le zelo težko v Sloveniji dobiti.

Pri nadaljnjem ogledu šole je moral g. minister ugotoviti, da za brezhubno poslovanje šole manjkajo še važne zgradbe, v katerih bi bile namesčene pralnica, likalnica, klavnica, prekajevalnica in tkalnica. Manjkajo tudi prostori, kjer bi mogli biti enodnevni pa tudi večtedenski in mesečni tečaji v zimskih mesecih. Manjkajo prostori za shrambo kmetijskega orodja in kmetijskih strojev. G. minister je ugotovil, da vlada na gospodinjstveni šoli izredno lep red in velika čistoča. So pa nekateri prostori za 45 gojenk na tej šoli razmeroma majhni. Vsa okolica Male Loke kaže na velik smisel vodstva šole, da vzgaja iz gojenk dekleta, ki bodo mogla prevzeti na naših kmetijah mesto dobrih kmečkih gospodinj. Popoldne se je g. minister odločil najzaj v Ljubljano.

Da je

ASPIRIN

originalen

zajamčuje vtisnjeni „Bayer“-jev križ. Aspirin je učinkovit, neškodljiv in se dobi v vseh lekarnah.

Opisna reg. št. 5. br. 7327 od 22. marta 1938

trovčah 83 letni Kuder Karl, prvi pilot »Aeroputa« Otmar Krepel, v Laškem posestnika Zalokar Frančiška, v Rušah veleposestnika Terezija Harič, v Bunčanih pri Ljutomeru posestnik Alojzij Ostrc, v Novi vasi pri Rakeku sekirni kovač Matevž Seljak. — V Ljubljani so odšli v večnost soproga zvonarskega mojstra v p. Terezija Krušič, Ivana Kolar, bivša mesarica Marija Zajc, zasebnik Pavel Rojnik, Ana Cesen roj. Laznik, Nina Pöschl, Eliza Kreutzberger, 94 letni Janez Korčec, pismonoša v p. Matija Pribošič in odvetnik dr. Tschiasny. — Naj počivajo v miru!

Ob zapuščenem grobu

Obstal sem. Grob pred sabo gledam obraščen s travo, zapuščen. Na njem ne vidim spomenika kamnitega, ne križ lesen.

Kdo pač počiva v tej gomili? Nedolžen morda je otrok? Mogoče tu je našel mladeč počitek zadnji — grob globok?

Lahko mladenko — cvet pomladni — pokriva zemlje rjavi prt? Mogoče je v najlepših letih očeta, mater vzela smrt?

Lahko je tudi siva starost tu v zemlji našla mirni dom? Je v milosti, mogoče v grehu prešlo življenje to v zaton? —

Ničesar zdaj ne vem od tega!... Nad vsem leži oblak temen. Skrivnost bo to popolno rešil nam vsem poslednji — sodni dan...

V molitvi tihi sem poprosil: kdor koli tu je našel mir, njegova duša naj v višavi, pri Bogu najde — sreče vrl!

Jože Rohotnikov

RAZGLED PO SVETU

ITALIJA

a Drobiz. G. Hermentigild Srebrnič, župni upravitelj v Soči in Trenti pod Triglavom, je imenovan za župnika v Šempasu na Vipavskem. — Ivan Omersa, bivši večletni upravitelj župnije pri sv. Jakobu v Trstu, je bil od tržaškega škola imenovan za častnega kanonika tržaškega stolnega kapitlja. — 70 letnico rojstva je praznoval te dni pri Materi božji na Sveti gori pri Gorici msgr. Andrej Furlan, župnik pri Sv. Križu nad Trstom. — Tovorni avto je do smrti povozil 30 letnega mladeniča Krivca iz Dol. Tribaše. — Za sto tisoč lir orodja so ukradli neznani uzmoviči iz ladjedelnice Sv. Marka v Trstu.

NEMCIJA

s Iz zasedene Varšave. Šolske razmere v Varšavi se hitro urejajo. Dozdaj so porabili nad 4 milijone zlotov za popravilo poškodovanih šolskih poslopij. Vpostavljen je reden šolski pouk v 130 varšavskih ljudskih šolah, ki jih obiskuje približno 68.000 otrok in na katerih poučuje 1140 poljskih učiteljev in učiteljic. V tem številu ni všteti 45 poljskih zasebnih šol s kakšnih 10.000 učencev. Razen ljudskošolskemu pouku posveča prosvetni oddelek glavne gubernije v Krakovu posebno pozornost nadaljevalnemu strokovnemu pouku na Poljskem, pri čemer se drži stališča, da je ena bistvenih gospodarskih in socialnih potreb poljskega naroda pospeševanje narodnega obrtnega in trgovskega stanu kakor nižjega in srednjega stanu sploh. Dozdaj je bilo v Varšavi obnovljenih, oziroma na novo odprtih 45 nižjih strokovnih šol, pri čemer ni všteti večje števila večernih obrtnih šol. Razen tega je bilo odprtih v Varšavi še 35 srednjih strokovnih šol, na katerih končni izpit velja kot mojstrski izpit.

KITAJSKA

s Japonski poraz. Japonski vojski se je nedavno posrečilo prodreti v važno kitajsko oporišče na kopnem Čuki, ki leži v pokrajini Čekiang. Japonska ofenziva na področju jezera Taihu, ki je šla istočasno v treh smereh, je imela nalogo osvojiti važne strateške postojanke in nato nadaljevati pohod v južni smeri. Po zavzetju mesta Čukija je japonska vojska nameravala obvladati področje, čez katero pelje železniška proga Čekiang-Kiangsi. Po prihodu močnih kitajskih okrepitev se je 19. oktobra razvila strahovita bitka, ki je trajala polna dva dneva in se končala z zmago kitajske vojske. Kitajci so s protinapadom ponovno zavzeli mesto Čuki. To mesto je namreč služilo 67., 79. in čungkingški diviziji kot važno oporišče, ki je obvladalo vse vzhodne, severne in zahodne predele pokrajine Čungking. Kitajske čete omenjenih divizij so namreč resno ogrožale japonsko vojsko okrog samega Nankinga v anhvejski pokrajini. Najtežje borbe so se vodile okrog reke Čientang južno od Hangčaua. V tridnevni borbi je ime-

la kitajska vojska velikanske izgube, tako v moštvu kakor tudi na vojnem materialu. Šele ko je nastopila 16. kitajska divizija, se je posrečilo dvem kitajskim divizijam in sicer 67. in 79., doprinesiti občutno okrepitev, ki je s prodori zopet vigla Japonce nazaj. Kitajci so v naskoku zasedli vse položaje jugozahodno in severno od Hangčaua. Čuki leži 50 km zahodno in severno od Hangčaua in je izredno važno mesto, ker odtod vodijo poti v Hengiang in Hunian vse do luke Ningpo v pokrajini Čekiang.

DROBNE

V Angliji ni samo en Churchill, temveč jih je 47 milijonov, korajžijo londonski listi.

65 komunistov je zaprla francoska policija v Marseilleju.

Najnovejša ameriška letala, ki imajo 960 kilometrov na uro brzine, so dospela v Anglijo.

Grki zavračajo albanske obdolžitve, da so Grki povzročili te dni spopade na meji.

Petainova francoska vlada je baje sklenila, da se pridruži Nemčiji in Italiji pri delu za nov evropski red. Podrobnosti pa še niso znane.

Ameriške Združene države bodo dale Angliji vso pomoč, je ponovno izjavil ameriški zunanji minister Cordell Hull.

Bitka za Anglijo še ni končana, a je že odločena, je izjavil dobrogled angleški minister za Indijo Amery.

Italijani poročajo, da krepko odbijajo angleške napade v Egiptu.

Angleška mornarica je nenadoma napadla italijanske postojanke pri Sidi Baraniju in po angleških poročilih povzročila veliko škodo in zmedo.

Romunska vlada je dovolila izvoz določene količine petroleja v Turčijo.

Samo en kg krompirja bo mogel dobiti odslej na dan vsak prebivalec Pariza.

V Romuniji so zaprli generala Negrija, ker je javno obsojal zadnje delitev Romunije.

6000 ljudi je brez strehe, utonilo pa jih je nad 300 pri zadnji povodnji v španskih Pirenejih.

21.000 vojakov so izgubili Finci v vojni proti Rusiji; od teh je bilo ubitih 17.000.

Za 12 let je odloženo plačevanje kmečkih dolgov v Romuniji.

Nemški znanstveni zavod so slovesno odprli v bolgarski Sofiji.

Nad 10.000 rudarjev stavka v madžarskih premogovnikih. Nizke plače!

Silovit potres je bil te dni v okolici turškega pristanišča Smirne.

Angleško poslanstvo v Tokiu je naročilo tamošnjim angleškim državljanom, naj čimprej zapuste japonsko ozemlje.

Neki angleški oddelek je prodrl 160 km na abesinsko ozemlje, ve uradno poročilo južnoafriške angleške vojske.

Sedanja vojna se vodi v glavnem zaradi hrane in petroleja, je izjavil ameriški mornariški minister Knox.

Sovjetski Leningrad je bil zadnje dni zatemnjen, vedo švedski listi.

Izvoz jugoslovanskih prašičev v Italijo je začasno ustavljen.

Prve pošiljke surovega bombaža iz Rusije so prišle na Madžarsko.

500 km cest bo zgradila v Romuniji italijanska tvrdica Puricelli.

Romunija in Madžarska se bosta pridružili zvezi med Nemčijo, Italijo in Japonsko — hočejo vedeti italijanski listi.

Katoličani imajo večino v današnji Nemčiji. Velika Nemčija — brez Poljakov — ima 48 milijonov katoličanov.

»Če Bog hoče, da bi bil izvoljen za predsednika Združenih držav, bi bil zelo srečen,« je izjavil sedanjí predsednik Roosevelt časníkarjem.

Nad 7 milijonov prebivalcev ima sedaj japonska prestolnica Tokio.

Pod policijsko nadzorstvo so postavili v Španiji bivšega romunskega kralja Karola in njegovo spremstvo.

100 Poljakov, med njimi maršala Rydz-Smyglia, s zaprli v Romuniji, češ da so špijonirali.

18 milijonov ljudi ima po zadnjem štetju Turčija.

Samo 100.000 mož bo štela — poleg vojaštva v kolonijah — nova francoska vojska.

Francoska vlada se bo baje v kratkem vrnila iz Vichya v Pariz.

Grška vojaška moč

Grška vojska šteje 4 armadne zbornice, ki so razmešeni takole: Atene, Larisa, Solun in Kavala. Vsak armadni zbor šteje po 3 divizije, katerih sedeži so: Atene, Larisa, Patras, Navolija, Kancija (na Kreti), Seres, Drama, Jania, Kocani, Veria, Solun in Komotini. Poleg tega ima Grčija še dve samostojni konjeniški brigadi v Larisi in Solunu.

Skupno šteje grška pehota 23 polkov, konjenica 4 polke. Artilerija je razdeljena na 8 gorskih topniških polkov, 2 polka poljske artilerije, 1 polk lahkega topništva in 2 skupini težke trdnjavske artilerije. K temu pridejo še genijske čete.

V mirnih časih je imela Grčija 150 letal najrazličnejših tipov, med njimi tudi nekaj vodnih letal.

Nadalje je skupno štela grška vojska v

mirnih časih okoli 5000 častnikov in 61.000 mož, h katerim je treba prišteti še okoli 700 častnikov in 12.500 mož polvojaških formacij. V vojnem času se lahko poveča grška vojska na okoli pol milijona mož.

Kljub temu, da je Grčija pomorska država, ni imela znatne mornarice. Ima dve stari križarki Kilkis in Lemnos, modernizirano križarko Giorgios Averov s 9450 tonami in hitrostjo 22,5 milje. Nedavno je bila potopljena križarka Helli z 2115 tonami. Število rušilcev znaša 12, poleg tega ima pa Grčija še 4 predvojne torpedovke, dočim so 4 rušilci iz povojne dobe, tako da je grška mornarica precej zastarela. Končno ima še 4 povojne podmornice. Tonaža grških bojnih ladij znaša okoli 60.000 ton in je na njih vkrcanih okoli 10.000 mornarjev.

VINA

Za teško delo je možno vino!
Dobite ga najlažje v
Centralni vinarni v Ljubljani

Ljudje, varujte se nepotrebnih pravi!

Silno dragocen pes.

Zakonski par brez otrok, sicer pa v kar dobrih premoženjskih razmerah v majhnem trgu na deželi; imata prav lično domačijo, mož je nižji javni nastavljenec in pohaja vsak dan v službo, žena pa doma gospodinja, vobče se pa dolgočasi. Da bi ji čas hitreje tekel in da bi imela vsaj nekaj zabave, si je pred 4 leti nabavila prav mladega psčka, ki pa je v kratkem času zrasel v precej velikega ovčjaka. Pes je imel oba zakonca rad; moža je večkrat spremljal do pisarne in se takoj vrnil, z ženo je kaj rad hodil na trg ali v prodajalno in je potem vračujoč se domov kaj ponosno stopal po trgu noseč poln cekar v gobcu, ker je vedel, da je tudi zanj kaj dobrega notri. Nekoč pred dvema leti je imel pa smolo, povozil ga je namreč motocikel; ni ga sicer močno poškodoval, vendar si je pes to dobro zapomnil. V trg je prihajal z motorjem po opravkih neki gospod. Kadar je ta sedel na motor, je Rulf vsakokrat hudo zalajal in se zaganjal v motor, le s težavo so ga vsakokrat odstranili. Ta gospod kakor tudi drugi ljudje so moža in ženo večkrat opominjali, naj skrbita za to, da pes ne bo ljudi nadlegoval, ker utegneta imeti za to še kakšno silnost. Obta sta pa trdila, da imata psa rada, da še ni nikogar ugriznil, da ga ne dasta stran za noben denar ne, prikleniti ga pa tudi ne marata, ker se jima revše smili. Mož je odšel na orožno vajo, pes in žena sta ostala seveda doma. V trg je zopet prišel dotični gospod. Ko pa je opravil svoj posel in stopil na motor in ga komaj nekoliko pognal, je od strani priskočil Rulf ter se med besnim lajanjem pognal v gospoda; ta se je tega nenadnega napada tako ustrašil, da je izgubil oblast nad motorjem in zavozil v nasproti prihajajoči voz; pri tem se je motor pokvaril, nastala je škoda nekaj čez 6000 din; čudež je bil, da se ni nobeden človek poškodoval. Ko je žena to zvedela, je hitela na županištvu ter psa prijavila tako, kakor da ga je dobila pred dvema mesecema; do takrat pes namreč ni bil prijavljen. Mislila si je namreč, če bo gospod zahteval kakšno odškodnino, ji ne bo mogel nič vzeti, ker nič nima, domačija in njivica sta itak last moža.

Ko se je mož vrnil od orožnih vaj, je voznik zahteval odškodnino v znesku nekaj čez 6000 din, mož pa o tem ni hotel ničesar slišati. Motorist je tožil. Pri razpravi je mož trdil, da ga ta zadevščina prav nič ne briga, pes ni njegov ampak od žene, njo naj prime, če hoče, sploh pa njega takrat ni bilo doma, pes je za čuvaja pri hiši, neurečo je motorist sam zakrivil, ker je gledal na psa in ga stran gonil, namesto da bi pazil, kaj se pred njim godi. Toda sodnik pa se ni dal kar tako na lepem pretentati, marveč je sodil po svoje. Vzel je v roke oni paragraf, ki pravi, da je mož glavar družine, kot tak ima odločati o vseh stvareh pri hiši, tedaj tudi o tem, ali naj bo pes pri hiši ali ne. Čim pa je pes pri hiši, je mož primoran skrbeti za to, da pes ne more skakati okoli brez nadzorstva. Neoziraje se na to, ali je mož lastnik psa ali ne, je bil kot glavar družine dolžan skrbeti za primerno zavarovanje psa. Poleg tega je pa še dobro vedel, da ima pes slabe lastnosti, da se posebno srdito zaletava

Še je čas!

„Slovenčev“ koledar za leto 1941.

»Slovenec« bo letos prvič izdal ob koncu leta svoj Koledar, v katerem bo pokazal sile, ki so oblikovale v preteklem letu politično, gospodarsko, kulturno in javno življenje sploh, obenem pa skušal ustvariti najzvestejšega spremljevalca in svetovalca slovenskemu človeku tudi za prihodnje leto ter mu tako dati navodila za negotovo bodočnost. V njem bo našel vsak stan in vsak človek nekaj zase in prepričani smo, da bo potreben vsak hip pri roki slovenskemu človeku.

KOLEDAR

bo vseboval pregleda političnih dogodkov, razvoja evropske vojne, kar bo vse pokazano nazorno v zemljevidih; dalje opis notranje-političnih dogodkov, vpliva svetovnih dogodkov na naše gospodarstvo itd. Vrstili se bodo koristni nasveti za vse stanova, za kmeta, kakor obrtnika in delavca. Dobro berilo bo spremljalo resne dogodke in nudilo prijetno zabavo, obenem pa kazalo slovensko zemljo v vseh njenih lepotah in svojevrednosti. Posebne karte bodo kazale razširjenost poljskih pridelkov in dajale nasvete za povzdigo našega narodnega gospodarstva (sadjarstva, lesna trgovina itd.). Razne tablice, kakor kubične, kvadraturne, izračunavanje obresti, težinskih mer, dolžinskih itd. itd. bodo nudile praktično pomoč za vsak dan. Za vsak dan bo namenjen tudi pravi koledarski del, ki bo imel dovolj prostora za zapiske in pripombe.

Koledar bo bogato ilustriran in ga bodo krasile tudi večbarvne celestranske priloge.

Uredili ga bodo uredniki dnevnika »Slovenec« v nad vse zanimivo knjigo, ki naj spremlja slovenskega človeka skozi vse leto 1941.

Koledar bo velikega formata 28 krat 30,5 cm. To je okraj oblika polovice »Slovenca«. Zato oblika sama pove, da bo koledar nekaj posebnega in da bo vsestransko presegal razne druge koledarje kakor tudi koledarje, ki so poprej že izhajali.

Za naročnike »Slovenca«, »Slovenskega domac« in »Domoljuba« bo stal Slovenčev koledar le 10 dinarjev. Vsak naročnik ima pravico naročiti le en izvod.

Za vse nenaročnike naših listov pa bo koledar po 28 dinarjev za izvod, kar je v primeri z drugimi podobnimi knjigami na našem knjižnem trgu izredno nizka cena.

Naročite koledar pri naših zastopnikih v vašem kraju.

Koledar naročite po dopisnici na naslov: »Slovenčev« koledar, Kopitarjeva ulica 6, Ljubljana. Naročniki »Slovenca«, »Slovenskega domac« in »Domoljuba« pa naročite koledar kar ob plačilu mesečne naročnine s tem, da nakažete na isti polovnici, s katero plačujete naročnino katerega naših listov, 10 dinarjev več in na zadnji strani srednjega dela polovnice napišete, da pošiljate 10 dinarjev več za »Slovenčev« koledar.

Nenaročniki lahko dobe koledar tudi po 10 din, ako naroče in plačajo »Slovenca« za dva meseca ali »Slovenski domac« za tri meseca, ali »Domoljub« za vse leto.

Industrijci, trgovci, obrtniki, za Vaše oglašje je »Slovenčev koledar« najprimernejše glasilo, zato si rezervirajte v njem primeren prostor!

Pohitite z naročili, da bomo mogli koledar izdati ob pravem času in v zadostni nakladi. — Naročila bomo sprejemali še 1., 2. in 3. novembra t. l.

„SLOVENČEV KOLEDAR“

LJUBLJANA, Kopitarjeva ulica štev. 6.

v motocikliste, na kar so ga ljudje že večkrat opozarjali. Zato je bil mož obsojen v povračilo škode. Pritožba na drugo in tretjo instanco mu ni nič pomagala, sodba je bila potrjena na najvišjem sodišču. Sodba je pa bila zanj naravnost porazna. Motociklistu je moral plačati odškodnino 5900 din in pravnih stroškov 3480 din; njegov zastopnik je zaznamoval na stroških 6176 din, če mu je kaj popustil, nam ni znano, veliko gotovo ne. Kako se sedaj kaj zastopita mož in žena in kaj sta napravila s svojim ljubljencem, nam tudi ni znano. Pes je tedaj veljal nekaj čez 15 jurjev, za kakršen denar se tudi v današnjih dragih časih dobi en dober par volov.

Iz pisarne Prosvetne zveze

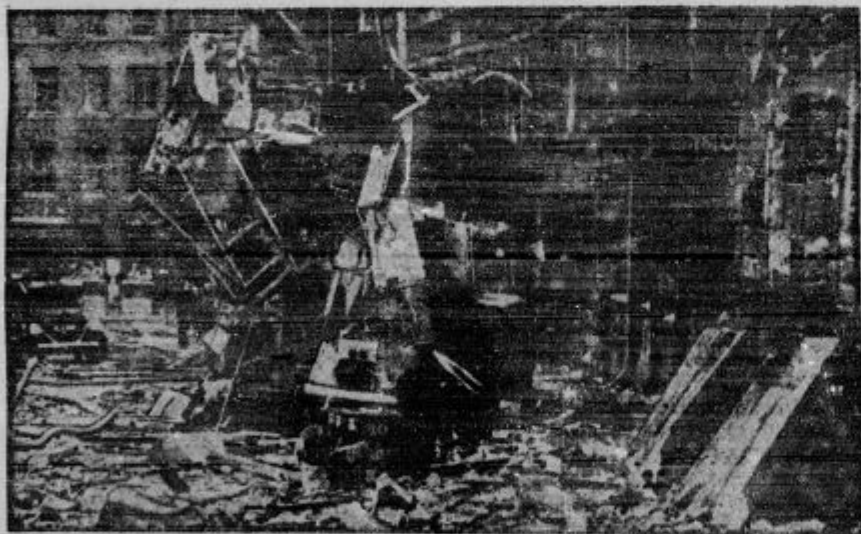
Prvega decembra ob priliki narodnega praznika naj društva prirede slavnostno akademijo. V maju in juniju bodo blagoslovljeni društveni domovi na Jezerščem, v Poljanah, v Zireh, v Radomljah, v Fari pri Kostelu, v Zagradu in v St. Vidi pri Brdu. Slovesno bodo blagoslovljene nove postaje v Mariboru in v Domžalah, 5. in 6. julija pa bo slovesno blagoslovljen nov studij v Slovenskem domu. Dne 6. septembra bo slovesna poklonitev PZ, društva in narodnih moč v Beogradu, ko bo postal naš vladar kralj Peter II. polnoleten in bo prevzel vladarske poase.

Angleška kraljica Elizabeta na obisku pri ranjenih v neki bolnišnici.

Grška kraljevska dvojica kralj Jurij in kraljica Elizabeta.

Nemška bomba je zadela avtobus na londonskih ulicah.

Sidi Barani v Afriki, ki ga sedaj napadajo in obstreljujejo Angleži.

Angleški ministrski predsednik Churchill je moral odložiti cilinder in si nadeti vojno čelado.

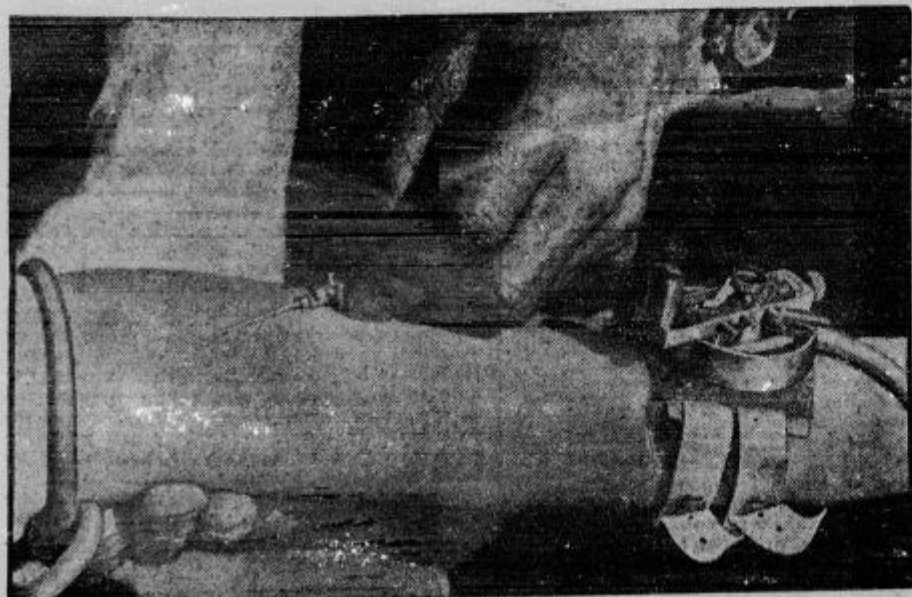
Nemci gradijo noč in dan podmornice za boj proti Angliji.

Družina Mavriča Janeza iz vasi Zeje pri Komendi, ki je nedavno praznoval 70-letnico življenja. Glej članek v današnji številki!

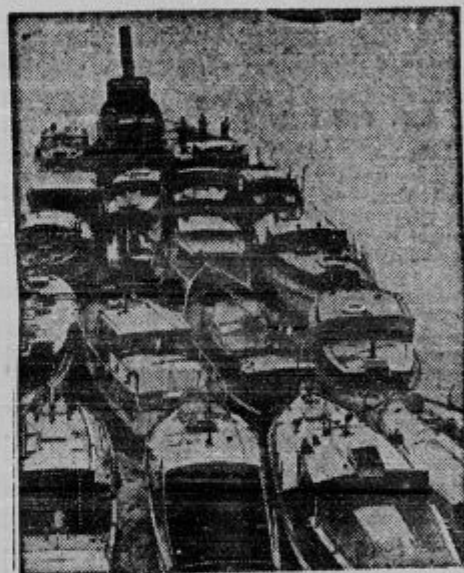
V Rimu so odkopali starodavno cesto »Clivio Capitolius«, ki je vodila od znane »Via Appia« na rimski Kapitol.

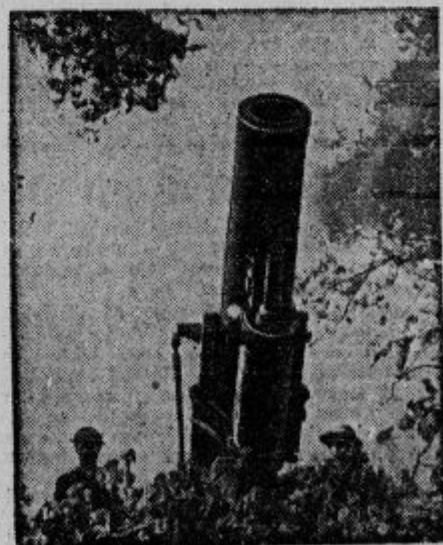
Neki Švicar je izumil pripravo, kakršno uporabljajo zdravniki pri transfuziji krvi.

Rooseveltove protikandidat Wendel Wilkie se je na svojem agitacijskem potovanju ustavil pri nekem indijanskem poglavarju, ki mu je v znak miru podaril lepo okrašeno pipo.

Skupina angleških luksuznih motornih čolnov, ki jih sedaj uporabljajo za patrole na morju.

Težki angleški top, ki brani angleško obalo pri mestu Dovru.

PO DOMOVINI

Mavrič Janez 70 letnik

V prijazni vasi Zeje pri Komendi je praznoval v krogu svoje družine posestnik g. Uranič Janez 70letnico rojstva. Pri svojih 70 letih je še vedno čil in zdrav ter poln humorja. Izhaja iz verne, poštene kmečke družine. Poznan pa je povsod, posebno po vsej Gorenjski, kamor je nosil prodajati po semajnih svoje izgotovljene koše, katere je sam s pridno roko izdeloval. Vzgojil je v pravem krščanskem duhu 8 živčih otrok, ki so mu vsi v čast in veselje. Starejši sin Ivan je banovski častar ter član občinskega odbora občine Komenda. Hčerka Rozalija pa je že več let redovnica. Kot dober svetovalec je bil povsod dobrodošel. Dolgo vrsto let je bil in je še danes odbornik hranilnice in posojilnice v Komendi. Bil je vseskozi priden gospodar, ki je umno obdeloval svoj grunt. Ob prostem času pa vedno rad prebira vse verske časopise, posebno pa mu je priljubljena »Domoljub«, katerega naročnik je že od mladih let.

Ob tem jubileju mu čestitamo in želimo, da bi še zdrav in čil dočakal še več življenjskih jubilejev, kar mu bo kot zdravni, kmečki korenini ne bo težko, mi pa bomo imeli še vedno v svoji sredi moči, ki je v svojem delu in nasvetih zaslužil čast in spoštovanje.

Iz raznih krajev

Jesenice. Prejšnji ponedeljek je meščanka šola dr. Franceta Prešerna na Jesenicah slovesno proslavila 20letnico svoje ustanovitve. V saviški cerkvi se je zbrala meščanska šolska mladina z učiteljskim zborom k sv. maši z zahvalno pesmijo. Po službi božji se je vršila proslava v šolski telovadnici, kjer je duhovni svetnik g. Kastelic v živih besedah orisal zgodovinski pregled šole. Ravnatelj g. Gospodarič je podal statistični pregled dela in napredka 20 letnega delovanja mešč. šole. Za ustanovitev prepotrebne šole sta se po svetovni vojni za-

čela posebno truditi g. župnik Kastelic in tedanji jeseniški zdravnik g. dr. Kogoj. Pri-merno zgradbo za šolsko poslopje je jeseniška občina dobila v najem od ljubljanske Kranjske hranilnice, katero je leta 1929 odkupila. V teku 20 let je obiskovalo šolo 1156 učencev in 1237 učenek. Četrtil razred je dovršilo 333 učencev in 372 učenek. Po končani šoli je večina od teh dobila zaposlitev v obrti in industriji ter v domačem gospodarstvu in gošpodinjstvu. V učiteljskem stanu deluje med narodom okrog 30 bivših meščansko-šolskih učencev in učenek. Strojnotehnično šolo je dovršilo 30, trgovsko šolo in trgovsko akademijo pa 20 učencev in učenek. Filozofsko fakulteto v Ljubljani je absolvirala ena učenka, visoko trgovsko šolo v Zagrebu pa eden učenec. Štiri učenke so vrtnarice, štiri pa oskrbnice sestre. Statistika izkazuje, da se je eden učenec posvetil duhovniškemu poklicu, ena učenka pa je položila redovniške obljube. Drugi pa so v raznih javnih in privatnih službah. V dvajsetletni dobi obstoja šole so bili trije ravnatelji, sedaj že pokojni Magerl Ivan, Lajovic Albin, ki ga je nadomestil g. Klavara in zdaj g. Gospodarič, ki že štiri leta uspešno vodi ravnateljske posle. V tem razdobju je delovalo na šoli skupno 56 učiteljev in učiteljic ter 10 veroučiteljev. Ob tej priliki čestitamo meščanski šoli k 20letnici delovanja in vsi želimo še mnogo uspehov največjemu učnemu zavodu v gorenjskem kotu.

Šmihel pri Novem mestu. Da ne bi šmihelčani pozabili na žrtve svetovne vojne, smo v tem letu postavili tri vojne spomenike. Podružnice, ki imajo svoja pokopališča, kot na Potovrhu in v Smolenji vasi, so postavile lastne spomenike, ki krasijo njih cerkvice. Večji spomenik pa je postavila župnija svojim dragim na prijaznem in lepo urejenem pokopališču. Ono nedeljo je bila slovesna blagoslovitev. Biti vojni kurat p. Ciprijan je obudil v svojem govoru spomine na vojno in na padle. Odvetnik Demetrijs Weble pa je pokazal mladini na žrtve, ki so padle za osvo-

bojenje. Pevski zbor je odpel nekaj žalostnih. Vsi zbrani so odhajali po slovesnosti z eno željo v srcu, da nikdar ne bi bilo pri nas novih vojnih žrtv, da bi bil ohranjen ljubi mir! — Praznik Kristusa Kralja je župnija proslavila na dostojen način s slovesno službo božjo in s predstavo »Podrti križ«, igro, iz življenja vzeto.

KADAR potujete v Ljubljano, oglasite se pri stari firmi F. ČUDEN nasproti frančiškanske cerkve, kjer dobite dobre BUDILKE, stenske URE, lepe zlatnine, žepne in zapestne URE.

Jesenice. Jesen je, deževno in neustavno vreme, ki smo ga imeli že skoraj vse leto. Tudi slana je bila in pomorila vse lepo jesensko cvetje. Vrata prosvetnih domov so spet nanovo odpirajo in vabijo svoje članstvo k novemu prostnemu delu. Tudi v Krekovem domu je nanovo zaživelo delo po vseh odsekih in edinicah. V zadnjih štirinajstih dneh so se v predsedkih vršili občni zbori ob številni udeležbi članstva. Odbori so poročali o delovanju in o uspehih v minulem poslovnem letu. Pri volitvah so bili izvoljeni spet odbori in prevzeli veliko odgovornost za bodoče delo. Preteklo sredo zvečer je v veliki dvorani doma polagala račune matica vsega prosvetnega življenja na Jesenicah Krekovo prosvetno društvo, o katerem bomo poročali v prihodnji številki. — Pretekli teden so v dveh dneh umrli trije tovarniški upokojenci, ko so dočakali lepo starost. Sablatnika Boštjana in Čopa Jožeta je zadela kap. in Snajder Janez. Dolgo vrsto let so bili v službi pri Krajski industrijski družbi, kjer so v delu izrabili svoje najbolje moči. Naj v miru počivajo!

Št. Jernej. Dne 13. oktobra je v bolnišnici Usmiljenih bratov v Novem mestu umrl zaradi zastrupljenja krvi 62letni posestnik Krlja Janez iz Št. Jerneja. Umrli je bil od leta 1913 do 1925 župan obsežne šentjernejske občine in je v prid svojih občanov storil mnogo dobrega in koristnega. Med svetovno vojno je kot župan preživel težke čase. Mnogo pa je trpel zlasti ob razpadu Avstrije, ko so se razne klike hotele polastiti vse oblasti, a on jim je s svojo pravico in nepopustljivo voljo to nakano preprečil in ostal na svojem položaju vse do leta 1925, ko so se razmere že do dobra uredile. Nad 35 let je bil član Prosvetnega

Limbarski:

OČIM

Povest iz domačega življenja.

»Samo nekaj časa. Nato se nam je izgubila.«
»Kaj jo je neki zmotilo? Pojdiva jo iskatle je velela možu.

»Saj bo prišla. Počakajva še nekoliko! — Mož je vstal in spet sedel. Srce mu je razbijalo in vest je kričala: »Očim!«

Žena ni imela več obstanka. »Pojdiva, Stefan! Saj vidiš, da je ni od nikoder.«

Dvignil se je in odšel za ženo s trudnimi koraki. Med potjo sta srečala nekaj fantov; povedali so jima, da cirkus se podirajo.

»Ali je naša Marica še tam?« je poizvedovala mati.

»Marica? Hm! — Odrasli fantje se niso zanimali za otroke.

Ko sta prispela na ledino, so bili šotori domala že razdrti. Repotijo so nakladali na vozove. Poglavar je nadziral delo in rentatil; bil je očito slabe volje.

Breznik in žena sta gledala bolj od daleč. Videla sta vse natančno, zakaj svetilke na karbid so širile močno svetlobo. Toda deklico je materino oko zamažalo iskalno. Povsod sami tuji obrazi in neznani glasovi so ji udarjali na ušesa.

»Vprašaj, ali ni morda kje na vozu?« je silila moža, ki se je tujcem nekam boječo prikrival.

»Le kaj bo delala tamkajle?« jo je zavrnil ter se navidezno pripravljaj, da bi ji ustregel.

Iznemadil ju je mlad človek z zavijanimi rokavi, ki je bil zaposlen pri cirkusu. Čepica s širokim okrajem mu je bila potisnjena na čelo. Vprašal ju je, kaj bi rada. Njegova be-

sesta je zvenela nekako domače brez tujega naglasa.

»Pogrešamo neko deklico,« je povedala mati. »Tukaj ni nikogar več,« se je glasil odgovor.

»Morda pa je kje na kakem vozu?«

»Nikjer!« je zamrmral ter jima obrnil hrbet.

»Ali ga poznaš? To je kak domačin,« ga je sodila po besedi.

»Taki ljudje so iz vseh krajev,« — Brezniku se je tresel glas, vse v njem je trepetalo.

»Polde je bil... Capin bi utegnil vedeti...« Ta zavest ga je zadela kakor z nožem. S silo se je hotel zagasti med vozove in iztrgati pastorko iz objema krute usode.

Za ta korak pa se ni mogel odločiti. Misel, da Brajdedu o tem ni znano, ga je zadrževala. Ko je ogledoval zverjad, ni bilo nikogar v šotoru. V zaprtem vozu sta bila sama s poglavarjem. Menila sta se potihno in prisegla drug drugemu molčanje.

Breznica je begala po vasi in klicala hčerko. Njena obupen krik je predramil vaščane; vstajali so in vpraševali, kaj se je zgodilo. Na mah je bilo pozabljeno vse, kar jih je poprej razdvajalo s sosedom. Njegova nesreča jim je vzbujala sočutje. Takoj so mu bili pripravljeni pomagati.

Marico so iskali vso noč do ranega jutra. Ko se je zdanilo, je bila novica že daleč izven domače okolice. Breznik je bil silno potr; vsaj tak se je moral pokazati ljudem, da niso začeli kaj slutiti.

V Breznikovi koči je stanovala po Brajdedovi smrti branjevka Grdinova Ema. Pobirala je jajca in kupčevala z razno drobnarijo. Tisto jutro je vstala vsa preplašena. Videla je starega Brajdeda — nekako o polnoči je moralo biti, ko je pogledal skozi okno. Nastala je neka bleda svetloba, na kar se je pojavil obraz pokojnega starca. Vsaka poteza se je razločila.

Orečki so si prikazani razlagali tako, da je pomenila nesrečo. Polde se jim v službi pri cirkusu ni dal spoznati. Spoznal ga je le Breznik, a je previdno molčal. Niti ženi ni mogel tega zaupati, kaj šele sosedom.

Prikazen, o kateri je pripovedovala Ema, pa v okolici ni povzročila posebne groze. Vse govorice so se spojile v vprašanje, kam je izginilo otroče. Sum je padel na cigane. Orožniki so jia ustavili tik pred odhodom zaradi preiskave.

Poglavar je bil pripravljen na vsako vprašanje. Pogumno, kakor znajo le vajeni ljudje, se je branil in zagovarjal. »Čemu nam bodo tuji otroci?« je odgovarjal s smehom na obrazu. »Sami jih imamo dovolj, povrhu pa še številno osebe.«

Orožnik mu je zapretel z zaporom, pa tudi grožnje niso pomagale. Poglavar mu je ponudil roko. »Ako sem kriv, me uklenite.« Za svojo ljudi mu je obljubil jamstvo.

Preiskava je trajala ves dan do večera. Prebrskali in pretaknili so jim vse vozove, a brez kakih uspehov. Cigani so se rotili in zatrjevali svojo nedolžnost. Orožniki so imeli sveda svojo sodbo, toda manjkalo je dokazov.

Vaščani so iskali deklico tudi drugod, kjer so vedeli, da živi. Tako po bližnjih gozdnih grupah, najbolj pa v dolini ob potoku. Spremljali so jih temne slutnje. Nekdo jo je umiril in zategnil v vodo. Morda iz maščevanja zaradi Brajdedevine... Polde je grozil z maščevanjem... Splošno mnenje je bilo: »Žive ne bomo več dobili, ampak mrtvo...«

Govorice, ki so krožile po okolici, so bile le domnevanje razburjene domišljije. Resnica se je skrivala kakor zvezda za temnimi oblaki.

VI.

Pet let je minilo po tem dogodku. Spomin na Marico je izginjal v megli pozabljenja. Pri

društva. Še preteklo zimo smo ga videli na odru v društveni dvorani, ko je sodeloval pri »Pasijonu« v mogočni vlogi Pilata. Bil je zelo delaven na političnem in prostvetnem polju ter globoko veren oče svoje številne družine. Malenkostne spore, ki so se tu pa tam pojavili v javnosti, je znal s svojo dobrodušnostjo in dobro voljo vedno ublažiti in odstraniti, a za pravico svojega bližnjega se je vedno potegnil z vso odločnostjo. Bil je priljubljen povsod in tudi nasprotniki njegovega politič. mišljenja so ga cenili, ker je bil njegov značaj res odličen, kremenit in nadvse pravičen. V prejšnjem krivičnem režimu je bil trikrat zaprt za svojo odločnost in poštenje, zaradi tega je bil njegov ponos sicer užaljen, a njegova zavest in katoliško prepričanje sta ostala nezlomljiva in še bolj odlična. Na dan sv. Lukeža je imel pogreb, kakršnih je malo v St. Jerneju. Krsto so nosili Slovenci fantje. Ob njegovem odprtem grobu se je z ganljivimi besedami poslovil od njega njegov sodelavec in sedanjí župan g. Vide Franc. Zaradi zaslug, ki si jih je stekel v prid svojim občanom in zaradi njegovega kremenitega značaja in nezlomljive volje bo vedno ostal spomin na pokojnega v naših srcih zapisan z zlatimi črkami. Naj bo Janezu Krhinu lahka zemlja domača, a njegova duša naj bo deležna večne sreče in slave pri Bogu!

Javorščica pri Moravčah. »V hribih se dela dan, v hribih žari,« tako se začena neka pesmica, katero lahko brez ugovora obrnemo na našo gorsko vasico. Letos smo dobili elektriko, za katero smo se med prvimi priglasili. Dolinci, ki nas jako radi pikajo s »hribovcit«, je povsod še nimajo ter jim menda ni prav, ker smo jih prekosili. Električna nam je bila potrebna zlasti zaradi pogona pri novem vodovodu, ker je studenec pod vasjo v dolini. Prispevek za vodovod smo složno odslužili z delom, za izdatno podporo pa se zahvaljujemo občini in higijskemu zavodu. Velikega gospodarskega pomena bo tudi nova vaška pot, za katero se je zavzela občina ter smo ji za naklonjenost zares hvaležni.

Litija. Ni dolgo tega, ko smo brali, da so Jesenice najdražje mesto v Sloveniji. Litija gotovo prav nič ne zaostaja za Jesenicami, ako jim hočemo pustiti to prvenstvo. Kupiš solato, pa je dražja kot v Ljubljani, kupiš krompir ali drugo sočivje, kupiš sadje ali gozdne sadeže (gobe, borovnice, jagode), vse je dražje

Spomin našim rajnim

V daljavi grmenje
letal in topov,
potapljanje krikov
iz morskih grobov.
Pri nas pa glasovi
molitev, prošnje,
cvetovi in lučke
in kaplje solza,
ki jih je prepolno
čuteče srce,
da tiho, pobožno
po licih polže.
Pri nas se obhaja
vseh mrtvih spomin,
vseh dragih, ki spijo
sred grobnih temin.
Ni boj nam jih divji
ugrabil in krut,

zakopal jih dolgi
vsakdanji je trud.
Življenje je trdo
slabilo moči,
motile so nočni
jim pokoj skrbi.
Zdaj našlo počitek
in mir je telo,
a duh se je dvignil
visoko v nebo.
Ljubezen pa lučič
prižiga jim žar,
jesenskega cvetja
polaga jim v dar.
Molitve in prošnje
kipijo v nebo,
zvonovi in pesmi
slavo jim pojo!

kakor v Ljubljani. Z draginjo pa tudi prav nič ne zaostajajo za Ljubljano naši mesarji in oni iz sosednega Smarlna. Podražili so prvič meso celo pred Ljubljano. Zdaj so pa nastavili cene kar na 18 din za I. vrstno in 16 din za II. vrstno goveje meso. Oblast pa jim je s pravico zakonske možnosti znižala cene za 2 din. Seveda je to že imenovane mesarje razjezilo in so se zato skupno podali na glavarstvo protestirati proti znižanim cenam. Glavarstvo jim je popustilo in pristalo na njihove visoke cene. Grozilo so menda, da bodo zaprli mesnice. Ker naj jih! Ali so ljudje zaradi mesarjev ali so mesarji zaradi ljudi? Kdo rodi mesarje? Ali ne odjemalci? S cenami so poskočili prav zdaj, ko ljudje tako malo zaslužijo. Zakaj pa mesarji tako nizko plačujejo živino: po 7-8 din največ. Saj so že kože zadosti drage, tako da si revež kmalu ne bo mogel več kupiti čevljev. Po 30 din kilogram so jih oni dan prodali. In kože so prav gotovo najčistejši dobitek.

Sv. Andrej v Halozah. Trgatev je končana in s tem je končano zadnje delo v gorici. Pa kaj nam pomaga, če je trgatev končana, ko so pa sodi

v kleti prazni, kakor že več let ne pomnimo. Pred nami je težko vprašanje, kaj bomo prodali, ker je naš glavni pridelek skoraj popolnoma uničen. Potrebna je javna pomoč ali pa želodec obesiti na klin, sam se pa zariji kakor polh v zimsko spajko. Vse naročnike »Slovenca«, »Slov. doma« in »Domoljuba«, opozarjamo, da je že zadnji čas, da naroče »Slovenec« kolektor. Knjiga bo res nekaj dragocenejša in bo redkost na našem knjižnem trgu. Naročniki ga dobe za 10 din, nenaročniki pa za 28 din. Naročila za kolektor sprejema zastopnik.

Radeče. Dramski odsek pravstvenega društva bo priredil v novem društvenem domu v nedeljo dne 3. novembra Pfeifferjevo vojno dramo »Rožmarin«. Zaradi zanimive vsebine, primerno zlasti današnjim časom, pridite vsi, ki ste ljubitelji odra. — Tovarna papirja »Bratje Platnik« na Njivicah pri Radečah je preskrbela za svoje nameštence in delavstvo 6 vrh enotne krane in 10 vrh bele moke in jo porazdelila med svoje uslužbenec proti plačilu po din 4.30 oziroma po 8.40 za en kilogram. Zaradi izredno slabega deževnega poletja je grozdje pri nas v splošnem zelo slabo dozorelo. Ob priliki kemične analize vinskega mošta je bilo od strani kmetijskega referenta ugotovljeno, da so dosegli mošti še razmeroma zadovoljivo procentualno količino sladkorja, a da imajo na drugi strani tudi mnogo kisline. V sled tega bo s samim slajenjem nemogoče doseči dobro pitno vino, kajti z dodatkom sladkorja se bo povečalo samo odstotek alkohola, dočim bo ostala množina kisline neizpremenjena. Da se odstrani tudi ta nedostatek priporočamo vsem vinogradnikom, da odvzamejo mošt potrebno količino kisline, ker bo le na ta način mogoče doseči boljše kvalitete vina. V to svrhu se priporoča od strani kmetijskega referenta, da se doda na vsakih 100 litrov vinskega mošta 133 gramov kemično čistega kalcijevega karbonata, ki ga dobite v vsaki lekarni.

Sv. Gregor. Fantovski odsek bo priredil v nedeljo 3. novembra ob 3. popoldne pretresljivo ljudsko igro »Lovski tat«. Prav iskreno vabljeni. — Da je bil gospodinjki težje res težko pričakovani nam priča, kako veselih obrazov hite naša dekleta vsako jutro v šolo črpat novih zakladov za bodočo življenje.

Sv. Kunigunda na Pehorju. Redkokdaj se oglašimo, čeprav tudi v našo faro prihaja Domoljub. Pretekli mesec je pri nas umrla skrbna in dobro srčna trgovka gospa Neža Rebrnak na poslednjih težke bolezni na nogi, ki jo je rajna 11 let po-

sodišču je bilo pač zapisano in shranjeno v predale. Toda zasledovanje je zastajalo, ker so ljudje o tem čedalje manj vedeli. Le sem in tja se je kdo še vprašal: »Kdo ve; kam je res izginila? Ali je živa ali mrtva?« Samo Brezniki še ni čas zaceliti globoke rane.

Ivan je začel hoditi v šolo. Kakor nekdanj oče, tako tudi sin ni bil rojen za učenje. Bolj so mu ugajale igrice in živina, do katere je imel že kot otrok veselje. Očetu je bilo prav, nikdar ga ni posvaril zaradi tega. »Čemu mu bodo knjige?« je menil. »Kdo bo pa delal?«

Očetovo zabavljanje je vzelo otroku vse veselje do šole. Zanimarjal je pouk in nagajal učiteljem, ki so se trudili, da bi ga spravili iz prvega razreda. »Meni se ni treba učiti,« je nekoč zabrusil učitelju. »Zato, ker sem Breznikov iz Orešja!«

Otrokova predrznost je bila sad očetove potuše. Kadar je bil v šoli kaznovan, je porasel, da mu otroka ne bodo zapirali. Ako je napadal otroke, mu ni rekel žale besede. Njega pa se ni smelo nihče dotakniti.

Tako je Ivan preživel šolsko dobo. Iz zanikernega učenca je zrasel v ponosnega fanta. Zavedal se je, da bo kot edinec gospodaril nekoč na dveh kmetijah. V družbo ni zahajal, pa ga fantje tudi niso marali. Če bi ga bili dobili ponoči na vasi samega, bi ga bili napodili.

Breznik se je spet povrnil v prejšnje napeke. S sosedi je bil dober le dotlej, dokler se je bal zaslužene kazni. Čim manj je bilo nevarnosti, da bi ga utegnili razkrinkati, tem bolj mu je rasel greben. Ponašal se je z dvema kmetijama, redil je največ živine in največ pridelal. Povsod samo on — kakor bi ne bilo drugega v Orešju.

Pri gospodarstvu je imel očitno srečo. To so mu priznali vsi njegovi nasprotniki. Cesar se je lotil, mu je uspelo. Tako je naposled odredil, da je bila Marica uradno proglašena

za izgubljeno. Spet si je odrezal novo brazdo; še nekaj korakov pa bo prišel do smrti.

Posedstvo je po zakonu pripadalo ženi, ki se je tudi sklicevala na svoje pravice. Sosedje so ji svetovali, naj ne odneha. Zaradi Marice, ako bi se še kdaj vrnila. Očim je trd ko skala.

Zakona sta se resno sporekla — prvič po poroki. Mož je očital ženi, da ji ne bo več za hlapca. Ako prepiše kmetijo nase, tedaj bo delala sama. »Tlaka je odpravljena,« se je usajal in zahteval, naj mu vrne doto, katero je dobil od doma. »Pa tudi plačo za vsa leta, odkar se je priženil v Orešje.«

Rezika je jokala, toda solze ga niso ganile. Mučil jo je še nadalje: »Če ti je prav, pa pojdiva narazen. Bodiva vsak na svojem.« Namignil ji je na sodno ločitev, češ ne misli, da ne morem živeti brez tebe.

Omagala je, ker se ni znala braniti. »Da bo mir v hiši,« je ugodila moževi zahtevi. Če bi se vrnila Marica, bo oblastvo tako drugače ukrenilo.

Breznik je izvojeval poslednjo zmago. Ponosno je dvignil glavo ter se trkal na prsi, kjer je večkrat otipal skrito bolečino. Pa se ni zme-nil zanjo. »Le reži in žgi tu notrik si je mislil. »A na zunaj mi prizanesile!«

Njegovemu napihovanju pa je bila usojena kratka doba. Ošabnost se je šopirila pred padcem. Uresničil se je izrek, ki pravi, da se vsaka kriva pot konča v prepadih.

Stari Brajč se je po več letih spet začel prikazovati. Grdinova Ema je napovedovala nesrečo. Videli so ga tudi drugi in slišali ječanje. Vsa vas je soglašala z branjevko, da prikazen res nič dobrega ne pomeni. Ljudje so s strahom pričakovali nove žrtve in molili: »Bog nas varuj hudega na duši in na telesu!«

Na Breznika so vplivale porazno že govorice same. Znano mu je bilo, kdo je podobno po obrazu pokojnemu Brajču. Polde najbrž ni več v službi pri cirkusu. Politika se

po okolici; podnevu se skriva, ponoči pa uganja svoje burke. Njegov namen je prozoren: capin išče priložnosti za maščevanje. V gostilni pri Andreju mu je obljubil škodovati. Takrat ni imel moči, toda zdaj ga ima nedvomno v oblasti. Povedal bo, kako je izginila Marica... Kakšno ponižanje in sramota!

»Zakaj sem to storil?« se je prišel kesati. »Če bi bil poslušal vest, bi bil danes srečen in miren. Kaj mi pomaga bogastvo, ki je zastrupljeno!«

Bal se je posledic, ni pa še obupal. Njegova odpornost mu je dajala novega poguma. Takim ljudem kot je Polde, nihče ne verjame. Če bi kaj izbleknil, ga bo postavil na laž in njegova čast bo oprana.

Zadeva pa se je zasukala povsem drugače. Pozno nekega večera je šel Breznik iz mlina. Ob znamenju tam za vasjo se mu je nekdo pridružil. Šla sta vstric drug ob drugem, vendar vsak na svoji strani poti. »Polde v podobni Brajčeva...« Pa ga je vendarle spreletela groza.

»Ali bi ga česnil!« — Naramnico z železnim zaponko je že pripravil za udarec. »Če si clovek, izginil! Duh pa — kaj potrebuješ?«

Spremljevalec mu je odgovoril s tihim ječanjem.

Nameril mu je, da bi ga udaril, a mu je omahnila roka. Niti z vprašanji se ga ni upal več nadlegovati. Le korake je pospešil, da bi ga prehitel; neznanec pa ni hotel zaostati.

Prišla sta do Brajčeve koče. Čudak je krenil s poti; Stefan je videl, kako mu je zapretel s pestjo, preden je izginil za vogalom. Ponoči je imel mir, pa ni mogel spati, čeprav je bil utrujen. Misel na čudnega spremljevalca mu je raznemala domišljijo. Vso noč ga je begala strašna pošast z odprtim žrelom.

Za domnevanjem je prišla resnica. Na pošti ga je čakalo pismo v pripombo: lastnoročno. Vsebinska je bila kratka, a brez podpisa. Pi-

trpeljivo in Bogu vdana prenašala. Pokojna je bila hčerka dobrih katoliških staršev. Bila je je vestna in poštna trgovka. Bila je naročnica katoliških časopisov. Bog ji bodi milostljiv plačnik — sostram pa naše sožalje.

Reče pri Škofji Loki. Prosvetno društvo bo vzprijelo v nedeljo 3. novembra ob 3 popoldne času zelo primerno igro v petih dejanjih »Mlinar in njegova hči«. K obilni udeležbi vabimo. — Umrla je mlada žena in mati dveh malih otrok Pavla Prelesnika, soproga tukajšnjega gostilničarja Janka Prelesnika. Pokoj njeni duši, žalujemo naše sožalje. — Prijatelji lepe knjige, obiskujte knjižnico Prosvetnega društva. Odprta je vsako nedeljo po drugi maši.

Bled. Naše Prosvetno društvo v vsemi odseki je začelo svoje delo. Vsako nedeljo po dopoldanski složi božji je odprta knjižnica, seveda samo za člane in članice. Tudi Fantovski odsek in Dekliški krožek imata redno svoje prosvetne in telovadne sestanke. Prav tako mladci, mladenke in naraščaj. Starše prosimo, naj radi pustijo svoje otroke v Prosvetni dom. — V nedeljo 3. novembra bodo ob 8 zvečer naši igralci nastopili z veseligrig »Narobe svet«. Lepo vabimo.

Poljane nad Škofjo Loko. V nedeljo 3. novembra se bomo zbrali v šoli, da bomo ustanovili svojo lastno zadrugo. Mislimo, da važnosti take zadrug ne treba razlagati, ker je vsakomur jasno, da bomo imeli od bodočih Mlekarske in prodajne zadruge velike koristi. Pridite vsi zavedni kmetje na to ustanovno zborovanje, da si bomo iz svoje srede izvolili odbor in sprejeli pravila!

St. Gotard. Zdravstveni dom v Lukovici bo priredil 7 dnevno higijensko razstavo v St. Gotardu in društveni dvorani od 3. do 9. novembra. Razstava bo združena z zdravstvenimi predavanji s poučnimi sklopičnimi slikami, ki bodo vsak večer. Naj ne bo nobene hiše, ki bi ta predavanja zamudila.

Raka pri Krškem. Na našem župnem pokopališču so postavili krasen, nov veliki križ, pod čigar okriljem bodo v bodoče počivali naši rajniki. Pa tudi sedaj živčemo rodu bo križ mejnik med to in onostranstvo.

Ormož. V noči od nedelje dne 20. okt. na ponedeljek je neznan storilec podtaknil ogenj pri gospodarskem poslopiju posestnika Stermana Antona iz Pavlove pri Ormožu. Navedenemu posestniku je poleg poljedelskih strojev zgorela tudi krma ter znaša škoda nad 50.000 din. Takoj prvo noč po tem požaru je bilo na podoben način zažgano pri gospodarskem poslopiju posestnika Iv.

Vi gledate Boga!

Vi se kakor zvezde blesteče vrstite okoli Boga, ki v nerazumljivi krasoti vrh večnih višav lesketate.

A vi zdaj umete svetlobo, ki nikdar stennil je ni čas, vi gledate Stvarniku vedno v prekrasni, prečisti obraz.

V življenju spoznanje sijajno potemnil vam včasih je dvom, in misel v nebesa kipečo pritiskal je k zemeljskim tlom.

Oblačka najmanjšega senca spoznanja vam več ne temni, podoba Boga nestaljena pred vašimi zdaj je očmi!

Franjo Neubauer.

Petka na Hardeku, ki je sosedna vas Pavlove. Tudi pri Petku je zgorelo gospodarsko poslopije, poljedelski stroji in živinska krma ter ima škodo okoli 35.000 din. Oba posestnika sta bila zavarovana za nizke zneske ter je škoda z zavarovalnico le delno krita. Po več znakov sodeč je požigalec pri obeh posestnikih ena in ista oseba, najbrž kak delomržen »brezposelnec«, katerih se po našem podozretju še vedno dosti potika ter bi bilo potrebno, da se jim da prislilno delo, če nočejo prijeti za njega prostovoljno.

Komenda. Neureča nikoli ne počiva. V aredu je utonila 18 mesecev stara hčerka zidarja Kimovca Petra v Kaplji vasi. Družina, ki je z vsem srečem navezana na svoje otroke, je hudo prizadeta z izgubo nad vse ljubljeno Marico. Naj ljubo dete v miru počiva in se veseli rajske miline med bratci angeli.

Sv. Lovrenc na Dravskem polju. — Vsi farani sočustvujemo z našo dobro učiteljico gđ. Šuštarjevo, ki ji je smrt vzela ljubega očeta. Naj jo tolaži dobri Bog! Nov primer davice imamo pri nas. Obolel je solar J. Pintar iz Sp. Pleterji. — Zanimanje za skrivnostno duhovno igro iz kraljestva smrti »Mrliški ples«, ki jo bomo uprizorili 3. novembra točno ob 3, je v domači in sosednjih župnijah nepopisno. Vsak hoče videti sedem grozotnih prizo-

rov, ko padajo njene žrtve: oskrbnik, kralj, berač, vojak, izvoljenka, trgovka in snati. To se ne da popisati, treba je videti. Igra deluje kot pridiga iz grobovi. Udeležence pa nujno prosimo, da si zaradi pričakovane navale preskrbijo vstopnice je prej, in še to: igra je samo za ljudi dobrih živcev. Tudi na otroke bi preveč strašno vplivala.

Mirna. Nedavno sta umrla brata Anton Bizjak v starosti 16 let in Janez Bizjak, star 26 let. Bila sta dobra in mirna fanti. Naj uživata pri Bogu večni pokoj!

Tanice. Muhasto vreme 27. oktobra je bilo tako radodarno s svojimi vodenimi in snežnimi dobitki, da je preprečilo prireditve tombole Prosvetnega društva. Kakor je bilo že naznanjeno, se bo ista vršila zato v nedeljo 3. novembra ob 3. popoldne. Upamo na lepo vreme, da bodo mogli tudi okoličani v čim večjem številu prihiti na našo tombolo po lepe dobitke, ki so zanje pripravljene.

Svibno pri Radešah. Dne 8. septembra smo praznovali slovesnost odprtja nove ceste iz Svibna proti Jagnjeni. Zbrani so bili vsi zavedni Svibanci, prišlo pa jih je tudi veliko iz sosednih far. Cesto je odprl v navzočnosti g. župana predsednik cestnega odbora g. Jelenc Bogomir, ki se je v toplih besedah spominjal vseh, ki so uresničili dolgotrajno željo.

Biše pri Ihanu. Nedavno se je preselil v večnost še v mladostni dobi življenja Urh Mrčun iz Biše pri Ihanu. Rajni je bil zelo priljubljen pri ljudeh daleč na okoli in sicer vsled svoje skromnosti in ponižnosti. Bil je blag človek, ki ga je odlikovalo lepo vzgledno življenje. Imel je tudi veliko ljubzen do Boga, kateremu je bil zelo vdan. — Počivaj v miru!

Stranje. Malo se moramo pobahati z zdravjem. Že od maja sem nismo imeli v župniji nobene odraslega mrlja. Samo par komaj rojenih otrok nam je umrlo. Pač smo pa zadnji čas zvonili dvema, ki sta naša svoj grob v tujini. Ravno za svoj god (28. avgust) je umrl v Franciji naš rojak Dobovšek Janča. Doma je bil eden med našimi najboljšimi »zacestariji«, upamo da je tudi v tujini ostal zvest svoji veri, svojemu Bogu in svojemu narodu. Svoj čas je poravnal s francoskimi romarji celo na božjo pot v Lurd. Takrat se je spomnil tudi svoje domače župnije in je poslal domov prav čedne spominke na to romanje, ki jih še sedaj hranimo v društveni dvorani. V tujini zapuščila ženo in dvoje otrok, doma pa mater-vdovo in več bratov ter sestr. Kmalu za njim smo odpravili zadnjo pesem Francetu Zamljenu, kateremu je

ga je vabil v bližnji trg, kjer naj se v določenem času zgleda v zakoni gostilni, ki je bila imenovana Povod sestanka: važen razgovor. Tajnost zadržana. Hude posledice, ako se ne odzove vabilu.

Breznik je odložil pismo, v prsih mu je ključalo. Kdo je skrivnostni pisec in kaj hoče od njega? Našel ga je v osebi ciganskega poglavarja. Če je on, tedaj je prišel zaradi denarja. Treba mu bo ugoditi, da ga ne spravi v sramoto. In da bo konec nadlegovanja.

Pod pretrezo neke kupčije je šel od doma. Nalašč je hodil prav počasi, zakaj v trg je moral priti zvečer ob mraku. Tam je imel znanca, katerim se je hotel izogniti. Vpraševali bi ga, kaj ga je privedlo semkaj, pa se mu ne ljubi javati.

V določeni gostilni tisti večer ni bilo gostov. Gospodar je moral vedeti za sestanek, zato je napotil prisilca v manjšo stransko sobo. Mož je sedel za okroglo pogrnjeno mizo in naročil pijačo.

Točno ob napovedani uri so se odprla vrata. Vstopil je Brajčev Polde, nenavadno čedno oblečen. — Breznik ga je gledal izpod čela.

»Mene niste pričakovali.« Capin se mu je rogaj. »Vidim, da sem vas presenetil. Pozna se vam na obrazu...«

»Ti si tisti, ki mi je pisal.« je siknilo Brezniku skozi zobe. »Izgubljenece!«

»Recite, kar hočete!« Capin mu ni zameril. »S teboj ne maram imeti posla.« — Mož je vzel klobuk in vstal od mize.

Polde je stopil predenj. »Le počasi, gospod Breznik! Zadeva je važna. Nisva še pričela.«

»Sva že opravila.« — Stefan je sukal klobuk, a je očito odlašal z odhodom.

»Sedite, gospod Breznik! Saj bova skoraj končala.«

Vljudno je primaknil stol, a mož ni maral »esti. Slonel je ob mizi in gledal proti

vratom. Potepuh se mu je videl kakor škrt v človeški podobi.

»Danes nisem več pri cirkusu kakor takrat...« mu je obujal neprijetno spomine.

»Vidim,« je dejal malomarno. »Morda vas bo zanimalo nekaj drugega.«

Je nadaljeval z naraščajočo predrznostjo. »Tisti večer je izginila neka deklica...«

»O tem se midva ne bova menila. Čemu me nadleguješ?«

»Znam mi je vse, kako je bilo...«

»Tebi?« je zategnil, kakor bi se hotel norčevati.

»Vem, da je bila ngrabitelj naročena.« — Polde je bil viden zančevanja. »Deklica, imena se ne spominjam, je morala izginiti...«

Mož, ki je bil prejšnji večer v šotoru pri poglavarju eigenov, se jo je hotel znebiti. Napoti mu je bila zato, ker je bilo posestvo zapisano nanjo...«

»Vse veš.« — Stunje, ki so ga plašile od onega večera, ko so podirali cirkus, pa vse do danes, ga niso varale. Ponizan in osramočen je stal pred navadnim cestnim postopacem. V njegovih umazanih rokah je zdaj njegova usoda. Ali naj klone in prizna svojo krivdo?

»Ne! se je v mislih potkal na prsi. »Junak ne vrže puške v koruzo!«

»Lažeš!« Z neverjetnim pogumom je pobijal nasprotnikovo trditve. »Sovražiš me zaradi Brajčevine. V gostilni pri Andreju si mi grozil z maščevanjem...«

»Gospod Breznik, nehajte z maščevanjem in z Brajčevino! Resnica je, da je izginila vaša pastorka. Podrobnosti bom dokazal.«

»Verjeli ti bodo. Glej, da te ne primem za jezik!«

»Mislim, da nimate poguma,« ga je zavrnil brez bojznosti. »Sicer pa ni, da bi vam moral škodovati. Molčal bom za primerno nagrado. Dajte mi tisočak, pa bodite mirni, kot bi ne imeli ničesar na vesti!«

»Ali meni, da jih pobiram po tleh! Kdo ve, kje si ti že vse raznašal?«

Prisegel mu je na življenje in smrt, da o tem doslej še ni govoril. »Tudi če bi vas izdali cigani, bom pričel tako, da boste oproščeni.« — Beseda mu je tekla kot olje. Izuril se je med svetom — v globinah, kamor je bil zabodil.

Strah pred razkritjem je zadušil v Brezniku srd, pomirila ga je tudi capinova zgovornost in dokazovanje. »Pa naj bo!« je pristal, ne da se je preveč upiral. »Nekaj dediščine sem ti namenil po očetu. Dam ti jo pod pogojem, da mi izgineš izpred oči — kam daleč. Pa da se nikdar več ne vrneš!«

»Orešje, zbogom za vselej!« Namisljeno, kakor znajo le taki ljudje, se je poslavljaj Polde od rodne vasi. Tam nekje daleč si je izmislil mesto, kjer mu bo nekdo preskrbel službo. Dati pa mora varščino, zato je zahteval nagrado. Ako jo dobi v obliki dediščine, bo prav tako hvaležen. Zavezal se je, da vse, kar ve o deklici, ne bo prišlo nikdar med ljudi skozi njegova usta.

»Tukaj ti denarja ne dam v roke,« mu Breznik še zmeraj ni zaupal. »Jutri dopoldne v občinski pisarni.«

Capin se je nekaj obotavljal, češ da mora odpotovati. Naposled se je vdal in počakal. »Pa za kak polič dajte! Zdaj, ko se je poglegla beseda.«

Stefan ni smel biti umazan. Dal je za vino, čeprav ga ni pokusil. Tega pa ne, da bi sedel pri takem človeku! Molče je izginil v temo.

Polde je za njim kazal osla.

Točno, kakor sta se dogovorila, je prišel v občinsko pisarno. Prejel je denar in podpisal pobotnico, opremljeno z uradnim pečatom. Breznik ga je ponovno opomnil na dogovor in spravil dokaz za izplačano dediščino.

(Nadaljevanje prih.)

Nova potniška tarifa

S 1. oktobrom je uveljavljena nova tarifa za prevoz potnikov po železnici, katere prinaša nekaj sprememb v korist potnikov.

Nedeljska povratna potovanja so sedaj mogoča na razdalje od 11 km do 300 km. Doslej je bilo le od 11 km do 250 km. Tudi na razdaljo preko 300 km so možna nedeljska povratna potovanja, vendar mora plačati potnik za razdaljo preko 300 km navadno vozno ceno za tja in nazaj.

Važna je nova odredba, da se morejo vrniti potniki z nedeljskimi povratnimi kartami, če je v ponedeljek praznik, šele z večernimi izletniškimi vlaki in ne kakor sicer do 12 ure naslednjega dne.

Za izletniške vlake je sedaj cena voznih kart izenačena s ceno nedeljskih povratnih kart. Prej je veljal 50% popust. Izletniški vlaki se lahko odpovedo s samo objavo pri potniških blagajnah.

Znatne so sedaj spremembe glede skupinskih potovanj. Nove odredbe so bolj enostavne kot doslej.

Skupine od 8 do 29 oseb uživajo 33% popusta. 30 in več oseb uživa 50% popust. Popust velja za vse razrede potniških in brzih vlakov, vendar se mora potovati najmanj 31 km vožnje. Otroci plačajo le polovično ceno. Pri skupinah 15 do 49 oseb uživa en vodja ugodnost brezplačnega potovanja. Pri skupinah 50 do 99 oseb uživata ugodnost dva

in pri skupinah nad 100 oseb trije vodje brezplačno potovanje. Skupinsko potovanje se mora prijaviti pisмено pri odhodni postaji ali pri »Putniku«, in sicer 12 ur pred odhodom vlaka, če potuje, skupina do 50 oseb. Pri večjih skupinah pa 24 ur pred odhodom vlaka.

Za skupinska potovanja s posebnim vlakom znaša najmanjša vozna cena 3000 din. Na vsakih začetih 100 potnikov je dovoljeno brezplačno potovanje za enega vodjo.

Za mladoporočence pri poročnih potovanjih veljajo znižane vozne cene 10 dni ter se potovanje lahko poljubno prekine brez potrdila. Od cerkvene oblasti se mora imeti potrdilo, kdaj je poročen.

Člani športnih društev imajo po novi tarifi za vse potniške in brze vlake ter za poljubne razrede polovične vozne cene, ako potujejo v skupini vsaj 4 članov.

Za dijaška potovanja so ostale ugodnosti iste kot doslej. Nova so določila glede šolskih ekskurzij. Popust šolske ekskurzije, ki velja sedaj za skupine najmanj 10 dijakov, znaša 66%. Na vsakih 10 dijakov uživa 1 profesor kot spremljevalec enak popust.

Za predplačilne karte, za mesečne dijaške karte, delavske tedenske karte itd. so predvidene v novi tarifi večje ali manjše spremembe.

dala grob daljna Amerika. Obema večni pokoj pri Bogu! — Na misijonsko nedeljo smo pa imeli prijazno in lepo pobožnost na Iverju v Katoliški Bistrici. Tam je pred davniimi dnevi (leta 1864) postavil tedno kapelico drvar Lanišek Matej. Mino nje so dolga leta hodili domačini na delo v Bistrico, tuji in izletniki pa v naše planine. Odkar so pa napravili novo vozno cesto v Bistrico, je kapelica ostala sama in zapuščena. Sedanjí rod delavcev JRZ zveze v Stahovici je sklenil križ v kapelici popraviti in ga prestaviti k novi cesti na primerno mesto. Na misijonsko nedeljo smo se popoldne zbrali pri idilično ležeci kapelici, od koder smo prenesli križ v procesiji na novo odločeni prostor. Ljudstva je bilo zbranih proti pričakovanju veliko. Zato je bila slovesnost času primerano zamijljena deloma kot misijonska deloma kot mirovna pobožnost. Naj bi se res kmalu zgodilo, kar govori spominski napis pri križu, ki se glasi: 1864 — Z vojsko proč in proč prepri, dai nam Jezus, božji mri! — 1940. Delavstvu pa čast za trud in za žrtve, ki jih je imelo s prenavljanjem.

Bede-Lakevica. Ker se leto bliža h koncu, bo treba obnoviti naročnino za »Domoljub«, kar bomo od srede radi storili. »Domoljub« hočemo ostati zvesti ter mu pridobiti še novih naročnikov. Saj je »Domoljub« vsestransko dobro urejevan list, zavežen pa smo v slučaju požara lastnega doma še deležni 1000 din podpore. — Za »Slovenčev koledar« je pri nas veliko zanimanja. Da bo »Slovenčev koledar« res dober, nam jamči naš ugledni dnevnik »Slovenec«. Zavednost zahteva, da v vsako hišo, kjer so naročeni na liste »Slovenec«, »Slov. dom« in »Domoljub«, pride tudi »Slovenčev koledar«. — Na misijonsko nedeljo so naši fantje in mošje, ki so vpisani v apostolstvo moč, kot ena sama družina pristopili k svetemu obhajilu. Nekaterim je pobožnost skupnega obhajila moč in fantov im v peti. Saj vemo, zakaj! — Lukežev sejem 18. oktobra t. l. je bil kaj dobro obiskan. Kupčija je bila živahna.

Slovenske Konjice. Po Dravinjski dolini spravljajo pest strahno repo, korenje in drugo zvinjsko hrano. Kmalu bodo segli še po zelju in listju in eneg bo padel na mirno pokrajino. Mladina se ga vesel, stari in manj premočni pa se ga boje. — Kurb. meter drv stane tudi tukaj 125 din. bukev namreč, »klaftra« torej 300 din. Grozna cena za naš mali kraj, bogat na lesu. Pred časom pa to bilo mogoče samo v bajki. — Vinski pridelek bo

po vseh znakih zelo drag. Pri nas ponujajo že sedaj zanj 8 do 9 din. Kdor bo z njim pametno ravnal, bo mogel dobiti za njega jeden denar. Vinarstvom svetujemo, da se izognejo prodaji na drobno ter mešanju vina od pošlastujenih trt s pridelkom samorodnih. Da bi namreč na naših domovih zavladal mir in tiho zadovoljstvo pa tudi večje blagostanje. »Puščanki« našim hišam ne morejo prinašati prave sreče. — Srp in kladivo je neki goreči prijatelj SSSR narisal v pokopališčni kapeli žičke kartuzije, spodaj pa napisal par vzklikov bojiševiškim voditeljem. Zakaj niti že davno strobneli žički znenihi pred neumnimi vročevrčeti nimajo miru in kaj so storili, da se v ta, tako tihi in mirni kraj kličie Leninovo in Stalinovo odrešenje? Cesta Zreče-Sv. Kunigunda se prapočasi gradi. Ker na tem področju vladajo zelo slabe prometne razmere, je nujno potrebno pospešiti gradbeno dela. Ponekod morajo voziti po globokih klancih, da se skrije voz, ob deževju pa se kolosa do osihek pogrezajo v blato. Sedaj je pri delu zaposlenih le 20 delavcev. Stvar je treba pospešiti, da se prebivalstvo reši neprilic.

Sv. Trojica nad Cerklaro. V četrtek, dne 26. oktobra je umrl daleč na okrog znani Matevž Seljak. Koliko sekatev in tesatev je pri svojem delu vihtelo sekire in plenake iz njegove kovaške delavnice, ki jo je s pridnostjo in umnostjo zgradil ob potoku. Pokojnik je bil vzor podjetnega in pridnega mojstra. Njegovo orodje ni pelo le po prašumih Bosne in Slavonije ob stoletnih hrastih, tudi izven meja si je znal poiskati odjemalcev. Njegovo gesto je bilo: Moli in delaj, pa boš lahko živel. Tako ga nismo videli le s težkim kladivom v delavici, ampak z molitvenikom in rožnim vencem v cerkvi, kadar mu je čas dopustil; zadnja leta pa vsak dan, dokler so noge držale. Oskrbel se je tudi za na dolgo pot v večnost pravočasno, čeprav ni nihče mislil, da nas bo tako hitro zapustil. Bil je kot zaveden katoličan naročnik katoliških listov. »Domoljub« in »Slovenec« sta bila njegova redna prijatelja. Bil je dolga leta tudi ključar župne cerkve, ki ji je vedno rad pomagal. Svoje številno družino sta z rajno ženo vzgojila v strogo krščanskem duhu. Izmed 12 otrok jih je še 6 živih, ki jim izrekamo iskreno sožalje, 6 pa je pokojnega očeta sprejelo v nebeško domovino, kjer naj uživa večno plačilo v nebeškem veselju.

Študent pri Sevnici. V krčki bolnišnici je umrl Franc Metelko iz Zavrata, v starosti 61 let. Bil je daleč na okoli znan, ker je bil svoj čas

Radio Ljubljana

Četrtek, 31. okt.: Jutranji pozdrav, 7.05 Napovedi in poročila, 7.15 Plošče, 12 Plošče, 12.30 Poročila in objave, 13 Napovedi, 13.02 Radij. orkester, 14 Poročila, 18 Orgel. koncert (prof. Randigaj), 18.40 Slovensčina za Slovence (dr. Kolarič), 19 Napovedi, poročila in objave, 19.25 Nac. ura, 19.40 Plošče, 20 Naše morje. Glasbeni pevski in recitacijski večer, 22 Napovedi in poročila, 22.15 Flavia, igra Marija Tutta.

Petek, 1. nov.: 9 Jutranji pozdrav, 9.05 Napovedi in poročila, 9.15 Plošče, 9.45 Verski govor (dr. V. Fajdiga), 10 Prenos cerkvene glasbe iz stolnice, 11 Radij. orkester, 12.30 Plošče, 13 Napovedi, 13.02 Kvarter pihal, 18 Plošče, 19 Napovedi, poročila, 19.25 Nac. ura, 19.40 Plošče, 20 Na vašem pokopališču, zvočna igra, 21 Radijski orkester, 22 Napovedi in poročila.

Sobota, 2. nov.: 7 Jutranji pozdrav, 7.05 Napovedi in poročila, 7.15 Plošče, 12 Plošče, 12.30 Poročila in objave, 13 Napovedi, 13.02 Plošče, 14 Poročila, 17 Otroška ura (M. Komarova), 17.30 Plošče, 17.50 Pregled športa, 18 Rad. orkester, 18.40 Pogovori s poslušalci, 19 Napovedi in poročila, 19.25 Nac. ura, 19.40 Godalni kvartet, 20 Zunanepolitični pregled (dr. Al. Kuhar), 20.30 »Ljuba prevalska družina...« (Od Prevalj do Lca), 22 Napovedi in poročila.

Nedelja, 3. nov.: 8 Jutranji pozdrav, 8.15 Sramel »Ljubljana«, 9 Napovedi in poročila, 9.15 Prenos cerkv. glasbe iz franc. cerkve, 9.45 Verski govor (prior Val. Učak), 10 Rad. orkester, 11 Plošče, 12.30 Objave, 13 Napovedi, 13.02 Napevi iz Lebarjeve opere »Grof Luksemburški«, 16.50 Tudi kmečki fant naj telovadi (J. Hvale), 17 Gospodarska navodila in tržna poročila, 17.30 Pevski zbor »Grafikas«, 18.15 Plošče, 19 Napovedi, poročila in objave, 19.40 Rad. orkester, 21.15 Pevski koncert, 22 Napovedi in poročila, 22.15 Plošče.

Ponedeljek, 4. nov.: 7 Jutranji pozdrav, 7.05 Napovedi in poročila, 7.15 Plošče, 12 Plošče, 12.30 Poročila in objave, 13 Napovedi, 13.02 Rad. orkester, 14 Poročila, 18 Duševno zdravstvo (dr. A. Breclji), 18.20 Plošče, 18.40 »sečni slovestveni pregled (prof. Fr. Vodnik), 19 Napovedi in poročila, 19.25 Nac. ura, 19.50 Hudomušnosti (Fr. Lipah), 20 Violinski koncert, 20.45 Rad. orkester, 22 Napovedi in poročila, 22.15 Kvarter pihal.

Torek, 5. nov.: 7 Jutranji pozdrav, 7.05 Napovedi in poročila, 7.15 Plošče, 12 Plošče, 12.30 Poročila in objave, 13 Napovedi, 13.02 Rad. orkester, 14 Poročila, 14 Soliska ura: Noč med ribiči na Jadranu - dialog, 18 Trio Viher, 18.40 Kaj vemo o gnoti (prof. M. Adlešič), 19 Napovedi in poročila, 19.25 Nac. ura, 19.50 Gospodarski pregled (D. Potončnik), 20 Rezervirano za prenos, 22 Napovedi in poročila, 22.15 Rad. orkester.

Sreda, 6. nov.: 7 Jutranji pozdrav, 7.05 Napovedi in poročila, 7.15 Plošče, 12 Plošče, 12.30 Poročila in objave, 13 Napovedi, 13.02 Plošče, 14 Poročila, 18 Mladin. ura, 18.40 Naloge Delavske zbornice (Jože Langus), 19 Napovedi in poročila, 19.25 Nac. ura, 19.50 Uvod v prenos, 20 Prenos iz ljublj. opere: v I. odmoru: Glasbeno predavanje (ravn. V. Ukmur), v II. odmoru: Napovedi in poročila.

n Fantovski odsek v St. Gotardu bo vzprizoril v nedeljo dne 3. novembra ob 3 popoldne v društveni dvorani ljudsko žalogro v petih dejanjih: »Mlinar in njegova hči«. Pridite!

lesni trgovec. Svetila mu večna luč! — Letina se nam je slabo obnesla. S strahom gledamo, s čim se bomo preživljali.

Kovte nad Logatecem. Zarumenelo je listje po bregovih in daljini snežniki so se svetili v zahajajočem soncu, ko so članice Marijine družbe spremile na zadnji poti svojo sestro Franco Nagode. — Umrl so tudi Mežnarjeva mati. Kljub slabemu vremenu je prišlo mnogo ljudi na pogreb. — Naročnike »Domoljub« opozarjamo na »Slovenčev koledar«. Naročite ga lahko sami ali pa pri poverjeniku. — V nedeljo, 3. novembra, ki bo zahvalna, bodo člani Mlad. kmetijske zveze k večerincam ponesli v sprevedu okrašene pridelke v cerkev k blagoslovitvi. — Sedanjí Zajec se že ni nič poboljšal, zato bo treba tudi letos dreve varovati. Nekateri člani ste pozabili plačati članarino!

Naš gozd naše bogastvo

Slovenija je gozdnata dežela. Zelo velik del njene površine je pokrit z gozdom, kjer rastejo milijarde smrek, jelk, bukev, hrastov, gabrov, brez in drugega drevja. Največ je smrek, jelk in bukev, ki rastejo po vseh legah, ostalo drevje najdemo bolj mestoma ali pomešano. Posebno kočevski, logaški, škofjeloški, gornjegrajski in slovenjekonjiški okraj so znani po svojih bujnih gozdovih, valed česar je na njihovih področjih zelo razvita lesna industrija, ki nadkriljuje druge gospodarske panoge.

Gozd je našemu ljudstvu v vseh časih bil najboljši prijatelj. Koliko stanovanjskih in gospodarskih postopaj si je postavilo in koliko drugih koristnih reči napravilo iz lesa! Če v tem je ogromna prirodna dobrota. Število kubičnih metrov lesa, ki ga je Slovenija že prodala drugam, pa moramo smatrati naravnost za neprecenljivo, saj je s področja naših hribov in dolin bilo posekanega že toliko drevja. Les je slovenskemu človeku spremljevalec od zibelke do groba in bilo bi še več ubožstva, če bi naši kraji ne bili poraščeni z gozdovi. Zato smo pa z njimi tako tesno povezani.

Slovenci smo že večkrat preživljali tuje dni, ko nam splošno gospodarsko stanje ni bilo naklonjeno, nasprotno pa smo se že tudi mnogokrat veselili zadovoljive gospodarske konjunktore. Na svoji zemlji je naš človek

iskal raznih dohodkov. Če jih ni dobil od drugod, pa je šel v gozd, posekal par smrek ali drugih dreves, jih odpeljal lesnemu trgovcu in vnovčil včasih za dobro, včasih tudi za slabšo ceno. Tako je bil les marsikdaj njegov edini denarni vir, na katerega se je lahko zanesel. Tudi v današnjih — pravimo viharnih in stiske polnih časih se naš kmet poslužuje svojega gozda ter z izkupičkom za les krije stroške pri gospodarstvu, plačuje davke, kupuje živež in obleko ter vzdržuje družino. Sekira in žaga pojeta še

Malokdo ve, kaj nam daje slovenska zemlja, kako jo je treba obdelovati, koliko je med slovenskim narodom kmetov, delavcev in drugih stanov, pa tudi o drugih delih Jugoslavije smo glede teh stvari nepoučeni. — Najboljši strokovnjaki pa nas bodo o gornjem poučili s svojimi članki v »Slovenčevem koledarju«. — Koledar stane za naročnike »Domoljuba« le 10 din, naročite ga pri poverjeniku, če ste naročeni naaj pod skupnim naslovom, ali pa ga naročite po položnici, ki jo boste v ta namen v kratkem prejeli.

naprej svojo pesem po slovenskih kmečkih in drugih gozdovih in te pesmi še ne bo konec.

Ko opazuješ lesno bogastvo naše ožje domovine, pa ti pade v oči na mnogih mestih nič kaj dobrega obetajoča slika. Povsod zagledaš mnogo golih reber in goličav, kjer samo molčevi štori štrle iz zemlje ali pa še tistih ni. Le leska in drugo vejevje se obrašča na vse pretege po zapušteni, posekani zemlji. Na teh predelih so se razprostirali prej gozdovi ter jih je neusmiljena sekira iztrebila. Nekaj goličav so spremenili v njive, travnike, pašnike, vinograde ali vrtove. Še boljše so ukrenili oni, ki so gozd zamenjali s sadovnjakom. Saj se jim bo delo bogato obrestovalo, ako je že ravno gospodarska potreba na njihovih kmetijah tako kazala. Le malo jih je pa načrtno pogozdilo posekano zemljišče.

Veleposestniki in drugi bogati kmetovalci so večinoma segli po pametnem dejanju. Kmalu po izsekavi drevja so uredili goličavo in jo načrtno zasadili z mladim smrečjem in jelkovicami. Tako so posekani kompleksi zopet izročili gozdu, s čemer imajo že danes krasne dohodke ob novem lesu, ki bi jih sicer ne bilo ako ne bi prostora pred par desetletji pogozdili. Zemljišče je spet vredno veliko, ker je danes lesno bogastvo enak zaklad, kakor je bil pred 30, 40 ali 50 leti. Tudi mali kmetje, ki so tako ravnali, da so v svoji dalekovidnosti ob vnovčevanju starega lesa poskrbeli za novo rast, morejo na istem zemljišču iskati lep dohodek. Oni pa, kateri so ta nedostatek na svoji kmetiji dopustili, so morali pretrpeti mnogo gospodarskih nepravil.

Ker bo tudi bodočnost v veliki meri odvisna od lesa, moramo začeti s splošnim po-

Kdo je videl torpeda? — Prav malokdo. Slika torpeda, njegov opis, kakor alike in opise drugih vrst orožja, na primer protiletalskega topa, težkega topa, magnetne mine, raznih ladij, bomb, aeroplanov itd. boste dobili v »Slovenčevem koledarju«, ki ga takoj naročite.

gozdom. Vsa posekana zemljišča je nujno potrebno spet pogozditi. Številne kmetije bodo lesnega bogastva popolnoma opustile in v njihovem gospodarstvu samemu ne bo poročila za vztrajnost. Zato naj bi naše oblasti, obenem pa vsi, ki so na lesnem blagu zainteresirani, šli na delo za razširjenje naših lepih gozdov. Treba ga je načrtno izvesti. Najprej je treba pogozditi višinske predele, kjer se ne more pridelovati žito ali sadje, nato pa zemljišča povsod drugod, ki so drugače neuporabna. Našim gospodarjem je treba omogočiti dovoljno količino sadik in jim pomagati pri uporabi.

Zveza bojevnikov sporoča

Kakor druga leta tako bo »Zveza bojevnikov« v Ljubljani tudi letos priredila potovanje na grob blagopokojnega kralja Aleksandra I. Zedinitelja na Oplenac. Kakor je bilo v časopisu že objavljeno, se je termin potovanja zaradi tehničnih težav in pa na željo mnogih prijavljencev moral preložiti na dneve od 8. do 11. novembra.

»Zveza bojevnikov« vsako leto skrbi, da se 1. novembra širom naše domovine dostojno opravijo žalne svečanosti na pokopališčih, pri spomenikih in spominskih ploščah v počastitev spomina padlih in umrlih bojnih tovarišev.

V Ljubljani se bo spominska svečanost vršila pred grobnico na pokopališču pri Sv. Križu dne 1. novembra 1940 ob 15.45 uri. Cerkevna opravila bo opravil sam knezsko-ljubljanski g. dr. Gregorij Rožman, ki bo tudi edini imel govor v spomin pokojnih tovarišev. Prisostvovala bo tudi vojaška godba in vojaška častna četa.

»Zveza bojevnikov« poziva vse svoje tovariše, prijatelje in svoje njih pokojnih, da se žalne svečanosti prav zanesljivo udeležijo.

V spomin in molitev za pokojnimi tovariši pa bo 2. novembra ob 9. dopoldne v frančiškanski cerkvi sv. maša, ki jo bo daroval predsednik »Zveze bojevnikov« Mirko Ratej.

Za skupen spomenik vsem umrlim bratov svetovne vojne, ki se bo zgradil na naši največji bojni poti na Brezjah ter za pomoč revnim bojevalnikom iz svetovne vojne, do- vram in sirotam umrlih bivših vojakov, je

Lepo povesti in pesmi bodo v velikem »Slovenčevem koledarju«, ki ga čimprej naročite. Lepo branje bodo spirali naši najboljši pesniki in pisatelji.

»Zveza bojevnikov« pokrenila nabiralno akcijo, ki je bila od kraljevske banske uprave v Ljubljani dovoljena in se bo vršila 1., 2. in 3. novembra t. l. »Zveza bojevnikov« poziva vse prijatelje in dobrotnike, da njeno delo čim izdatneje podpro s tem, da darujejo nabiralcem, ki so od »Zveze bojevnikov« določeni in ki se bodo izkazali z legitimacijo, znesek v zgoraj omenjeni namen. Za vsak dar že vnaprej Bog plačaj! — »Zveza bojevnikov«

n Duševne vaje za čeklata se bodo na Mali Loki spet pričele. Prvi tečaj se bo vršil od 9. do 13. novembra. Oskrbnina za ves čas znaša 100 din. Za prevoz iz Ljubljane in nazaj bo preskrbljeno. Priglasite se na naslov: Dom Brestovčine, Mala Loka pri Ihanu, p. Domžale.

Seznam

iztreblanih števil loterije, prostovoljne gasilске čete v St. Vidu nad Ljubljano, katere se je vršila dne 20. oktobra 1940.

Glavni dobitki:

Številka srečke	4482	zadela	živahni stroj
"	141	"	Bivalni stroj
"	3581	"	moško kolo
"	4381	"	žensko kolo
"	2188	"	moško kolo
"	4575	"	jedilni servis
"	4708	"	2 prešiti odelj.
"	136	"	garn. sob. prepr.
"	4510	"	vreča moke 85 kg.

200 praktičnih dobitkov pa so zadela sledeče

Številke:	40	78	97	110	114	157	190
	201	220	264	380	422	433	487
	476	561	570	578	622	632	655
	697	710	744	756	795	813	821
	842	887	1009	1039	1090	1119	1286
	1319	1334	1356	1359	1385	1414	1426
	1423	1432	1456	1543	1569	1631	1666
	1741	1712	1778	1784	1798	1802	1833
	1845	1856	1945	2000	2001	2032	2034
	2050	2050	2081	2105	2129	2222	2288
	2322	2356	2363	2381	2452	2491	2520
	2534	2573	2576	2591	2603	2651	2717
	2722	2792	2870	2898	2984	2975	3012
	3028	3048	3055	3086	3096	3115	3146
	3188	3206	3212	3228	3255	3256	3284
	3307	3366	3396	3455	3466	3480	3495
	3522	3550	3553	3605	3687	3689	3711
	3774	3779	3850	3846	3848	3947	3949
	3963	4006	4009	4019	4044	4074	4107
	4112	4165	4166	4194	4208	4220	4306
	4370	4434	4480	4512	4529	4552	4595
	4632	4693	4703	4767	4811	4897	4928
	4945	4973	4982	4985	5076	5104	5136
	5156	5195	5397	5429	5502	5533	5708
	5716	5732	5796	5833	5850	5919	6000
	6012	6017	6023	6024	6025	6036	6047
	6056	6104	6258	6351	6333	6433	6436
	6534	6593	6598	6641	6645	6659	6697
	6903	6831	6856	6857	6943		

Dobitke je dvigniti vsak dan od 6 do 7 zvečer ter v nedeljo od 8 do 11 dopoldne v Gasilnem domu. Dobitki, ki se ne dvignejo do 10. novembra 1940, zapadejo v last četi.

Občni zbor Izseljenske zbornice

Ob številni udeležbi članov in zastopnikov Rafaelove družbe iz Ljubljane, Maribora, Murske Sobote in ostalih krajev je bil večeraj občni zbor Rafaelove družbe, ki je bil hkratu združen s občinim zborom Izseljenske zbornice. Občni zbor, ki je bil sklican v veliko dvorano Zbornice TOI, je vodil kot predsednik škof dr. Gregorij Rožman, ki je v svojih klenih izvajenih poudaril veliko važnost in v teh viharjih časih izredno aktualnost izseljenskega vprašanja, ko naši izseljenci preživljajo trpke in hude ure v zapadnih državah. Sveta dolžnost našega naroda je, da skrbi pošteno in po svojih močeh za te izseljence, da skrbi za svojo kri.

Tajnik Rafaelove družbe g. p. Kazimir Zakariš je nato podal izbrano, pregledno, skrbno in temeljito sestavljeno tajniško poročilo o položaju našega izseljenstva in o poslovanju Družbe sv. Rafaela. Podali smo že včeraj kratek izvešek iz tega poročila, ki ga danes še nekoliko izpopolnjujemo.

Zanimivo je poročilo glede stališča državne izseljenske službe do Slovencev. Tako Družba sv. Rafaela, kakor slovensko izseljenstvo smo že, pravi poročilo, vsa leta živo videli, pa tudi ne prijetno občutili, da v tujini slovensko izseljenstvo, tu doma pa slovensko izseljenstvo skrbivo ni uživale enakopravnosti s Hrvati, še manj pa s Srbi. Zlasti katoliški del ne. Družba sv. Rafaela je bila sicer v izseljenskem oddelku ministrstva za socialno politiko zelo upoštevana, toda samo v toliko, v kolikor jim je bila potrebna, da jim je dajala pobude in navodila v državni izseljenski službi. Saj je sam škof dr. Arančič v neki svoji okrožnici na poslanika v Washingtonu in na naše ameriške konzule priznal, da je naša družba vodila tudi vse državne izseljenske dele in da je naša ministrstva inšertivna in nasvete. Vendar, ko je šlo za podporo njenega dela, za razbiranje pisarne, za izseljensko zbornico, za izseljenski muzej, za podporo izseljenskim društvom, učiteljem in duhovnikom itd., smo bili vseskar zelo zastopavljeni in za nas al bilo denarja. Hrvati so dobivali vsako leto iz raznih fondov stošice letne podpore, Slovenci samo male drobtine.

Poročilo podaja še mnoge zanimivosti o položaju naših izseljencev. V zapadnih državah je do 100.000 naših ljudi. Poročilo se zahvaljuje g. banu dr. Marku Natlačenju, ki je iz banovinskih sredstev prispelel na pomoč družbi, ko je ostala od strani centralne vlade skoraj brez podpore. Treba je sedaj rešiti, kar se da rešiti, zlasti doseči, da se primerno in pravično razdeli 73 milijonski izseljenski sklad. Treba je nujno ustano-

viti in organizirati banovinski izseljenaki urad. Poročilo nato podaja razne dobro utemeljene, praktične in nujne predloge! Treba je pravilno urediti banovinski izseljenski urad. 2. Sporedno je potrebno urediti našo privlačno izseljensko službo, da bo odgovarjala novim razmeram in potrebam doma in v tujini. 3. Ker banska uprava še nima sredstev, da bi svojo izseljensko službo v celoti uredila, z dobro urejenim in dobro zaslednim izseljenskim komisariatom ali odsekom, naj za sedaj to uredi v mejah možnosti, a tem, da nastavi v ta urad nove sveže in delavne moči, ki bodo sedanjim položaj razumevale. 4. Pravična razdelitev izseljenskega sklada. 5. Izseljenski dom v Ljubljani je nujno potreben. 6. Ozka povezanost državne in zasebne izseljenske službe. 7. Izdajanje glasila »Izseljenski vestnik«.

V smislu teh predlogov so bile sprejete tudi resolucije, ki zahtevajo v prvi vrsti, da se izseljenske kompetence (v verskem, kulturnem in nacionalnem pogledu) takoj prenesejo iz Beograda v Ljubljano, da se iz izseljenskega sklada nakaže slovenski izseljenski službi 1 milijon dinarjev na račun slovenskega deleža, da se more organizirati in pospešiti izseljensko delo. Dalje naj se odstopi družbi denar, ki je bil dan umobnici na Studencu, šolski polikliniki v Ljubljani in za Slovenski dom v Murski Soboti iz omenjenega sklada. Anuitete in obresti teh posojil v znesku 2.070.000 din naj se nakažejo izseljenski službi. Zato pa naj bi dravska banovina prevzela v svojo oskrbo izseljenske duhovnike in učitelje, podpiranje raznih izseljenskih kulturnih in drugih društev, kakor tudi podpiranje izseljenske službe doma in v tujini. Za izseljenski dom je bilo že velikokrat obljubljeno posojilo 2 milijonov din. Dva ministra sta že podpisala zadetni sklep. Nujno potrebna je tudi ustanovitev izseljenske zveze, v katero naj bi vstopile 3 Rafaelove družbe (Ljubljana, Maribor in Crenšovci) in Narodni izseljenski odbor.

Zupnik Kleki je v imenu prekmurških izseljencev poročal o položaju sezonskih izseljencev in predložil zadevno resolucijo, kako naj se ti delavci zaščiti.

Per acclamationem in med viharimi ovacijami je bil ponovno izvoljen za predsednika Družbe sv. Rafaela škof dr. Gregorij Rožman. Drugače je ostala in je bila potrjena stara uprava s nekaterimi izpremembami. Za tajnika je bil izvoljen g. Stanko Grims, ki je bil doslej izseljenski duhovnik v Franciji. V nadzorni odbor pa je bil delegiran g. Koširok iz Kranja. Občni zbor je trajal nad 2 uri.

Dobro domačo pijačo brez dodatka pravega sadja
jeva napravite s

JABLINOM

Zavoj din 80—, polnino zaračunamo posebej.
Pošiljamo samo proti povzetju!

Drogerija Emona - Iv. Kanc

Ljubljana - Nebotičnik

merov večji od očetov. Iz tega bi bilo sklepati, da raste tudi človeštvo sploh, posebno še, ker poročajo o sličnih ugotovitvah tudi iz drugih dežel. Zanimivo je, da je uspeh povsod isti: v devetih izmed desetih primerov rastejo sinovi očetom »čez glavo«, in sicer v pravnem pomenu besede. Neki učenjaki sklepajo iz tega, da se bližamo »dobi velikano«. Seveda pa je ta razvoj zelo počasen in smo še daleč od te dobe.

Veliki in majhni lopovi. Oboroženi ljudje so gnali nekega človeka, ko je prišel po poti modrija Diogen. Obstal je in spoznal v jetniku svojega učenca. Vprašal ga je: »Zakaj te ženejo ti ljudje? Kaj si storil?« — »Vazo sem ukradel.« — »Tepec, zakaj si to storil.« — »Namesto, da bi me branil, me oštevaš, učitelj?« — »Da, oštevam te in obsojam, ker si ukradel takšno malenkost. Če bi bil ukradel kaj res velikega, bi bilo obrnjeno. Tedaj bi ti druge gual v zapor.«

„Višja instanca“

Zgodba ni izmišljena ter se je nedavno res neke prigodila. Navajamo jo v dokaz, kako so nekateri ljudje občutljivi, kadar ni treba, in kaj vse porabijo, da bi bližnjemu škodovali.

Tršnin in Boštjan sta soseda, kakršnih je danes precej med nami. Venomer se pričkata in zbadata ter drug drugemu nagajata. Kriva sta oba brez razlike, pa tudi soderjenca na paragrafe. Zlasti Tršnin zameri in išče zadoščanja pri sodišču.

Nekoč sta obravnavala važno zadevo. Šlo je za izgubljeno pravdo in Boštjan mu je rekel, naj se pritoži na višjo instanco. »Pa jaz?« je porasel, ker besede »višja instanca« ni razumel. — »Ti, ti!« je poudaril navihani Boštjan ter je tujko nalašč ponovil. — »Na, če pravi: Razhajeni sosedi je poklical hlapca. Ali si slišal, kaj ni je rekel?« — »Dejal vam je, da se pritožite na višjo instanco, kar je grdo in žaljivo. Celo navadnemu capinu bi kaj takega ne rekele.« — »Tedi!« boš prisegel,« je pogrelo gospodarja. — »Kaj tožiš?« je potrdil hlapec, vedoč, da ne pojde zastonj za prito.

Tršnin se je drugo jutro odpeljal k advokatu, od koder se je vrnil s dolgim nosom. Izvedel je, da pomeni besedica »instanca« oblativo višje stopnje. Razlagal pa ni bila zastonj; saj je hranil v žepu potrdilo, na katerem je bilo zapisano: »Za pravni lek plačal 50 dinarjev.«

Čudna oporoka. Nedavno je umrl v Beogradu zelo premožen trgovec, ki je v svoji oporoki določil, da ga ne smejo položiti v krsto, ampak da naj ga pokopljejo v posebni grobnici sodečega na stolu poleg mizice obložene s cigaretnimi in žveplenkami, v roke naj mu pa dajo sliko njegove prve žene.

Za zimске večere. — Zimski večeri družijo po večini naše slovenske družine okrog naših starih staršev, stricev itd., ob kramljanju jim mineva čas. Tudi zabava se v zimskih večerih prilije. — »Slovenček koledar« bo poskrbel za primerne coprnje, ki jih bo vsakdo lahko delal v krogu svojih dragih. — Naročite koledar, za naročnike »Domoljuba« stane le 10 dinarjev.

Nov svetilni plin. V Halleju na Nemškem so zgostili plin po imenu proban, ki nastaja kot stranski proizvod pri izdelovanju bencina, na 10 at. Tako zgostjen plin polnijo v jeklene steklenice, ki vsebujejo 50 kum. metrov plina in jih oddajajo gospodinjstvom. Ta množina jim zadošča tri mesece za kurjavo in razsvetljavo. Velike važnosti pri novem kurilnem in svetilnem plinu je tudi to, da ne vsebuje ogljikovega monoksida in da ga je mogoče prevažati tudi v daljine kraje, ki jim tako ni treba velikih plinov.

DROBTINE

Grška mornarica

Najmočnejša pomorska sila na Balkanu je brez dvoma Grčija, ki ima tudi najbolj členovito obalo z neštetiimi skalnatimi otoki. Častniki grške vojne mornarice se šolajo v pomorski šoli v Pireju pri Atenah. Mornarje pa novačijo iz primorskega prebivalstva, in to z zrebanjem. Služba v mornarici traja dve leti, nato pa ostanejo mornarji v rezervi do 30. leta. Šole, v katerih se urijo specialisti, so na nekaterih starih vojniških ladjah.

Po prvi svetovni vojni je angleško pomorsko odposlano reorganiziralo vso grško oboroženo silo na morju. Danes razpolaga Grki približno s 50.000 tonami vojnih mornaric. Največji ladji sta dve oklopnici po 15.000 ton vsaka, kupljeni 1914. dveh oklopnih ameriških državah. Glavna oborožitev obsega: 4 topove po 305 in 8 topov po 203 milimetre. Popolnoma modernizirana je oklopna križarka »Georgios Averof« z 10.000 tonami in 23 križark »Georgios Averof« z 10.000 tonami in 23 križark. Ta križarka je še vsem v spominu vozi hitrosti. Ta križarka je še vsem v spominu iz časov Venizelosoove revolucije. Manjše enote so: 8 starih torpednih rušilcev, 9 novih rušilcev od 150 do 250 ton, 6 podmornic, ki nosijo imena olimpijskih bogov (in boginj), 5 polagalec min, 2 lovca min, 5 topovskih in 6 pomožnih ladij.

Načrt za graditev je kaj širokopotezen, vendar se zdi, da bo ta vojna slabo vplivala na grško mornarico. Negotova je namreč usoda tistih ladij, ki so bile naročene v Angliji. Od teh je: 6 rušilcev po 1450 ton, 7 podmornic in ena lahka križarka.

Ameriške ladjedelnice pa gradijo 4 oklopne križarke, 6 lahkih križark, 8 rušilcev in 10 podmornic. Poleg tega pa gradijo domače ladjedelnice male motorne torpedovke in druge pomožne ladje.

Niž ne govorita. Gospoda je sedela pri večerji, ko je naenkrat nastal ropot, krič in vik, ki je prihajal sem od kuhinje. Preprič je narahel, dvoje glasov je bilo slišati, ki sta se obkladala z raznimi priliki. Gospa je odhitela v kuhinjo: »Kaj pa vendar pomeni to vplije,« nakar je odvrnila sobarica, ki je komaj sapo lovila: »S kuharico sva skregani, nič ne govoriva.«

Brezmotorni polet pred tisoč leti. Če smemo verjeti stariim zapisom, ki jih je odkril indijski staroslovec Hidayet Hosayy v nekem hindujskem svetšču v Kalkuti, tedaj so imeli v Indiji že pred tisoč leti jadralno letalo, ki se ni dosti razlikovalo od današnjih jadralnih letal. Zapiški vsebujejo natančne opis priprave, ki so jo uporabljali okrog l. 900. v Bengaliji. Zgraditelj je napravil iz bambusovih stebel, se je lahko dalj časa medvil v zraku. Zakaj so v poznejšem času na to konstrukcijo pozabili, iz zapisov ni razvidno.

Ljudje postajajo večji. Londonski zavod za antropologijo poroča o poskusu, ki so ga izvršili njegovi sodelavci in iz katerega je razvidno, da postajajo ljudje večji. S pregledom 70.000 družin so ugotovili, da so sinovi v 90 odstotkih vseh pri-

Gnojilne trpalke brzopolniški štedilniki

GAMA

novi modeli, višek dovršenosti, odlični v rabi,
10-letna garancija, najnižje cene, izdeluje
Podriaj Ciril, lg 147 pri Ljubljani

Mali oglašnik

Vaša drobna vrtica ali oja prostor velja
za enkrat Din 5.—. Naročniki »Domoljuba«
plačajo samo polovico, ako kupujejo kme-
tijske potrebščine ali prodajajo svoje prideleke
ali češjo poslov osiroma obrtniki pomoč-
kov ali vajencev in naroha.

Pristojbina za male oglase se plačuje naprej.

Dekleta pozor!

36 popolnoma novih
šivalnih strojev prvo-
vrstnih znamk - kon-
kursnega nakupa - je
po zelo nizkih cenah
naprodaj pri »Prometu«
v Ljubljani - nasproti
Križanske cerkve. —
Tudi ob nedeljah do-
poldan na ogled.

Kozolec dvojniki

s 4 okni, v dobrem
stanju, in več 1000 kg
detelje in zena ugodno
naprodaj: Suhadolnik,
p. Preserje 18.

Fige in brinje

dobite zopet pri tvr-
di Fran Pogačnik v
Ljubljani, Tyrseva c.
št. 33. — Javna skla-
disca.

Krmilno peso

zdravo, debelo, okrog
2000 kg, ugodno pro-
dam. Vprašati: Zalog
št. 33, p. Komenda.

Čevljarskega vajenca

sprejme po dogovoru:
Lovro Malej, Ljublja-
na, Frančiškanska 8.

Dveletno žrebico

prodam. - Janša Lov-
renc, Plesivica 11, p.
Brezovica.

Moške oblike

perilo in vsa oblačila
po priznani nizkih
cenah al nabavite pri
Prekerju - Sv. Petra
cesta 14 — Ljubljana.

Pred sodiščem. Sodnik: »Vi ste ukradli temu
gospodu žepno uro v vlaku, ko je spal.« — Obto-
ženec: »Hm, ali bi ga bil moral prej zbuditi?«

Dobro poznavalec opere. »Ali poznas »Sevilj-
skega brivca?« — »Ne, se vedno sam brijem.«

Opozorilo. Kdor bo še kaj govoril proti moji
bihi ali družini, ga bom sodnijsko
tožil. — Kopic Jožef, Mala Loka.

Louis Pasteur, sloveči francoski zdravnik, ki
je izumil serum proti steklini, je moral bežati iz
Pariza, ker se ga je ljudstvo tako balo, da je oku-
žen zaradi svojih poskusov.

»Domoljub« stane 38 din za celo leto, za inozemstvo 69 din. — Dopise in spise sprejema uredništvo »Domoljuba«, naročnino, inserate
in reklamacije na sprava »Domoljuba«. — Oglasi se zaračunajo po posebnem ceniku. — Telefon uredništva in uprave: 40-04. Izdajatelj:
dr. Gregorij Pečjak. — Urednik: Jože Količek. — Za jugoslovansko tiskarno: Jože Kramarčič.

Znamenite ure. Na javni dražbi pri Društvu v
Parizu je uki trgovec s starinami izdružil za
54.500 frankov točen posnetek slovitih astrološke
ure na stolpu strashourške stolne cerkve. Posnetek,
ki bi danes veljal 275.000 frankov, če bi ga hoteli
izdelati, sta zgradila 1927. leta brata Ungererja,
polomca sodelavcev tistega Schwilgeja, ki je iz-
delal v letih 1838 do 1842 izvirno uro. Drug po-
snetek te znamenite ure so izdelali 1920. in je v
New Yorku.

Moštova esenca Mostin

Z našo umetno esenco Mostin
si lahko vsakdo z malimi stro-
ški pripravi izborno, obstojno
in zdravo domačo pijačo. Cena
1 stekl. za 150 litrov din 25.—,
po pošti din 45.—, 2 steklenici po pošti din 75.—,
3 steklenice po pošti din 100.—.

Prodaja drogerija Kanc, Ljubljana, Židovska ul. 1

Na deželi pa zahtevajte Mostin pri Vašem trgovcu
ali zadrugi.

Kdo je izumil makarone? Leta 1220., ko je
vladal v Palermu in Neaplu kraj Friderik III.
Svabski, je učenjak z imenom Siho, iznašel testene
cevi, ki jim pravimo: makaroni. Njegovo tajno je
ukradla uka Jovanella di Canzio, ki je prišla na
misel, da je pripravila testene cevke s parmezan-
skim sirom. Kralju Frideriku je jed ugajala, enako
njegovi družini in dvoru. Skoraj se je razširila po
Neaplu, Italiji in vsej Evropi. Ob tej priliki do-
dajmo, da je francoski izdelek te vrste menda
boljši od italijanskega. To pa zato, ker je lyonski
obrtnik rabiti zdrob od trdega žita na mestu
od mehkejših žit, kakršna služijo tvorničarjem
apeninskega polotoka.

Nov redilni prašek

»REDIN« za prašiče. —
Vsak kmetovalec si lahko
hitro in z malimi stroški
zredi svoje prašiče. Zado-
stuje že 1 zavitek za 1 prašiča ter stane 1 zav. 7 din.
po pošti 18 din, 3 zav. po pošti 32 din, 4 zav. po
pošti 39 din. — Mnogo zahvalnih pisem.
Pazite: pravi Redin se dobi samo z gornjo sliko.
Prodaja drogerija Kanc, Ljubljana, Židovska ul. 1.
Na deželi pa zahtevajte Redin pri Vašem trgovcu
ali zadrugi.

Po telefonu. Pevec Leo Slezak je nekoč ponoči
po predstavi hotel poklicati po telefonu svojo ženo,
pa je v veliko začudenje začutil čisto tuj moški
glas. Kako je to mogoče? Po kratkem vprašanju je
zvedel, da je poklical napačno številko. Opravičil
se je, toda človek, ki ga je poklical, s tem ni bil
zadovoljen. Se več, začel je kričati v telefon, da je
nesramnost, če kdo človeka ponoči budi iz spanja
in tako dalje. In naposled je zatulil: »Hudiča, ali
je kakšen bedak pri telefonu?« — »Na tej strani
ne,« je mirno odvrnil Slezak in obesil slušalko.

Izšla je

DRUŽINSKA PRATIKA

letnik 1941

ki se bo dobivala po ceni
din 6.— za izvod
po vseh knjigarnah in trgovinah.

Zahtevajte našo pratiko s podobo
sv. Družine povsod!

Podaljšaj si življenje!

Življenje moramo
podaljšati, bolečine
preprečiti, bolezen
odpraviti, slabotne
ojačiti, nestalne
moremo ovrstiti,
in nesrečne na-
praviti srečne!

Kaj je vzrok vsake boleznii?

Oslabljenost živcev, potrtost, izguba
dobrih prijateljev ali svojih bližnjih,
razočaranje, strah pred boleznijo, slab
učin življenja in še mnogo drugih
razlogov.

Zadovoljšave

Je najboljši zdravnik! So poti, ki Te
morejo dovesti do dobrega razpo-
loženja, oživiti Tvoj značaj, napolniti
Te s novim upanjem; ta pot je pa
opisana v razpravi, ki jo Te mora
vsakdo, ki jo zahteva, dobiti takoj in

povsem brezplačno!

V tej mali priročni knjižici je razlo-
ženo, kako morete v kratkem času
in brez ovire med domom ojačiti živce
in mišice, odpraviti slabo razpo-
loženje, trdnost, raztresenost, osla-
bljenost spomina, nerazpoloženje in celo
in nebroj drugih bolezenskih pojavov.
Zahtevajte to razpravo, ki vam bo
sudila mnogo prijateljev.

Če ne morete takoj pisati, tedaj
ta oglas opravite.

PANNONIA AFOTEKA

Budapest 72

Postfach 83. Abt. 124.

Slika Čenstohovske Matere božje. Ko je bil
papež Pij XI. šel na misli v Varšavi, se je zelo za-
nimel za zgodovino poljske cerkve in se seznanil
s slikarjem Janom Rosenom. Temu umetniku je
sv. oče poveril lepo nalogo, da poslika domačo
kapelo v papirnem poletnem dvorcu Castel Gan-
dolfo. Slikar je dovršil kartone za svoje freske, ki
predstavljajo samostan in znamenito sliko čenstohovske
Matere božje. Ena izmed slikarjev kaže re-
šitev slike iz rok boljševeikov. Druge slike pred-
stavljajo važne dogodke iz zgodovine katoliške
Cerkve na Poljskem.

HRANILNICA IN POSOHLNICA

V KAMNIKU z. z. n. j.

na Šutni štev. 23

Sprejema hranilne vloge na knjižico
in v tekočem računu.

Obrestovanje najugodnejše. Vloge so
proste, na željo tudi vezane na od-
poved, ali za določeno dobo.

Nenavadna znamka. Grönlandija bo prvič v
svoji zgodovini izdala lastne znamke. Doslej so
tam uporabljali danske znamke. — Grönlandske
znamke bodo okrašene s severnim medvedom. Ka-
zale ga bodo na plavajoči ledeni plošči. Grön-
landci pa seveda niso bog ve kako izdatni uporab-
niki pošte. Vseh skupaj je kakšnih 10.000 in ti na-
pišejo letno povprečno 3000 pisem. Večji del tega
gre na račun Evropejcev, ki jih na otoku živi
kakšnih 250. Evropejci, ki hočejo v to deželo, mo-
rajo v ostalem dobiti posebno dovoljenje.